

**GOUVERNEMENTS DE COMMUNAUTE ET DE REGION
GEMEENSCHAPS- EN GEWESTREGERINGEN
GEMEINSCHAFTS- UND REGIONALREGIERUNGEN**

VLAAMSE GEMEENSCHAP — COMMUNAUTE FLAMANDE

JOBPUNT VLAANDEREN

[C – 2003/05038]

**Jobpunt Vlaanderen coördineert de aanwerving
van een stedenbouwkundig ambtenaar voor de gemeente Lovendegem**

Lovendegem, een levendige gemeente met een gezellige dorpskern, verleent onderdak aan 9 263 inwoners. Het gemeentebestuur van Lovendegem zoekt voor onmiddellijke indiensttreding (m/v) : (plus aanleg van een wervingsreserve - 3 jaar geldig).

Stedenbouwkundig ambtenaar (niveau B).

Hoger onderwijs 1 cyclus.

Je ondersteunt het gemeentebestuur in zijn opdracht m.b.t. ruimtelijke ordening (gewestplannen, BPA, structuurplannen,...). Je maakt structuurplannen op en je volgt uitvoeringsplannen op. Je onderzoekt stedenbouwkundige inrichtingsprincipes en je geeft langetermijnadviezen. Je bent verantwoordelijk voor aanvragen i.v.m. bouwen en verkavelingvergunningen, stedenbouwkundige attesten,... en je staat in voor het bijhouden van de verschillende registers.

Je bent houder van een diploma hoger onderwijs (1 cyclus) en een diploma ruimtelijke ordening zoals bepaald in het ministerieel besluit van 13 juli 2000. Je hebt interesse voor (gemeentelijke) wetgeving.

Wij bieden : een voltijdse statutaire benoeming; een boeiende en aangename werksfeer; een marktconform salaris, maaltijdcheques, hospitalisatieverzekering,...; veel mogelijkheden voor persoonlijke ontwikkeling.

Interesse ? Voor bijkomende informatie kan je contact opnemen met het gemeentesecretariaat, tel. 09-370 70 16, e-mail : secretariaat@lovendegem.be. Heb je interesse voor deze vacature stuur dan, per aangetekend schrijven of tegen ontvangstbewijs, jouw sollicitatiebrief met uitvoerig *curriculum vitae* en met een kopie van je diploma, vóór 6 september 2003 naar het college van burgemeester en schepenen, Kerkstraat 45, 9920 Lovendegem.

(Dit bericht vervangt datgene verschenen in het Belgisch Staatsblad van 19 augustus 2003, bl. 41273).

MINISTERIE VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

Departement Economie, Werkgelegenheid, Binnenlandse Aangelegenheden en Landbouw

[C – 2003/35900]

18 JULI 2003. — Omzendbrief BA-2003/07 met instructies voor het opstellen van de begrotingen, budgetten en meerjarenplannen voor 2004 van de gemeenten en de openbare centra voor maatschappelijk welzijn van het Vlaamse Gewest

Aan de provinciegouverneurs

Ter kennisgeving aan :

- de colleges van burgemeester en schepenen
- de voorzitters van de raad voor maatschappelijk welzijn
- de politiecolleges

I. ALGEMENE INLEIDING EN BELEIDSKADER

Hierna volgen de instructies voor de gemeenten en de openbare centra voor maatschappelijk welzijn voor het opstellen van hun begrotingen, budgetten en meerjarenplannen voor het jaar 2004. Zij zijn opnieuw gemeenschappelijk. De Vlaamse regering wil de procedures en regelgeving, die van toepassing is op de verschillende overheden zoveel als mogelijk op mekaar afstemmen. Die lijn wordt doorgetrokken als nieuwe wetgeving tot stand komt.

Het tweede en derde deel van de omzendbrief bevatten richtlijnen die specifiek zijn voor respectievelijk de begroting en het financieel meerjarenplan van de gemeente en de budgetten en het meerjarenplan van het O.C.M.W.

Het vierde deel omvat enkele gemeenschappelijke instructies voor beide lokale besturen.

1. Bestuurlijke vernieuwing

De jongste jaren worden gekenmerkt door ingrijpende wijzigingen in het overheidsbestuur. De gemeenten staan daarbij volop in de belangstelling. Dat is goed, want zij zijn als burgernabij bestuur het dichtst betrokken bij de burger. Deze veranderingen hebben vaak ook grote gevolgen voor hun financiën : de hervorming van de politie, de vrijmaking van de energiemarkten, de fiscale hervorming.

De Vlaamse regering is zich perfect bewust van de moeilijke financiële toestand van de lokale besturen. De hervorming van het Vlaams Gemeentefonds en het Stedenfonds betekent een uitzonderlijke inspanning voor de Vlaamse begroting, die het belang aantoonde dat Vlaanderen hecht aan de gemeenten en de O.C.M.W.'s.

Het Gemeentefonds is door zijn omvang een krachtig instrument voor de herverdeling van overheidsmiddelen, rekening houdend met de specifieke omstandigheden van de afzonderlijke gemeenten : hun mogelijkheden om zelf inkomsten te verwerven, hun sociaal-economische omgeving, hun ontwikkelingsmogelijkheden, de centrumfunctie die zij vervullen, hun landelijke omgeving.

Specifiek voor de 13 grootste steden van Vlaanderen en de Vlaamse Gemeenschapscommissie te Brussel werd daarnaast een Stedenfonds ingesteld ter ondersteuning van leefbare en aantrekkelijke steden. Dat is prioritair, niet alleen voor henzelf maar voor de dynamische ontwikkeling van heel Vlaanderen.

Naast deze financiële hervorming wil de Vlaamse regering een duidelijke impuls geven aan de verbetering van de kwaliteit van de overheid. Ook daarin spelen de gemeenten, als eerstelijnsbestuur, een cruciale rol. De bestuurlijke vernieuwing heeft daarom in belangrijke mate ook betrekking op de verhouding tussen de gemeenten onderling en op hun relatie tot de andere bestuursniveaus. Via het decreet op de intergemeentelijke samenwerking in Vlaanderen en het kerntakendebat werden de voorbije periode duidelijke krijtlijnen getrokken.

De grootste uitdaging volgt nochtans op de nieuwe mogelijkheden voor Vlaanderen ten gevolge van het Lambermontakkoord, waardoor de organieke wetgeving op de gemeenten een Vlaamse bevoegdheid is geworden. Met het Vlaams gemeentedecreet wil de Vlaamse regering de gemeenten uitbouwen tot moderne besturen voor de 21e eeuw, die de best mogelijke dienstverlening aan de Vlaming kunnen bieden.

In deze modernisering van het juridisch kader en van de instrumenten voor een modern overheidsmanagement is de hervorming van het financieel stelsel zonder twijfel het meest complex en tegelijkertijd cruciaal. De Vlaamse regering wenst die grondig en goed gestructureerd voor te bereiden. Zij heeft daarvoor binnen de Vlaamse administratie Binnenlandse Aangelegenheden een project opgestart om, samen met de lokale besturen, deze hervorming uit te werken.

2. Meer aandacht voor planmatig besturen

Strategisch denken in een meerjarig perspectief is een belangrijk uitgangspunt voor het vernieuwde overheidsmanagement. Artikel 242*bis* van de Nieuwe Gemeentewet bepaalt reeds dat het college van burgemeester en schepenen in het begin van de legislatuur een algemeen beleidsprogramma aan de gemeenteraad voorlegt voor de duur van het mandaat. Het bevat minstens de belangrijkste beleidsplannen. De O.C.M.W.'s leggen hun beleid voor een langere termijn vast in een meerjarenplan, dat bestaat uit een strategische nota en een financiële nota. Deze meerjarenplanning is meer dan louter financieel. Het budget is ervan afgeleid.

Met het gemeentedecreet wil de Vlaamse regering inzake het financieel beheer van de gemeenten doorgaan op de lijnen, die reeds getrokken werden voor de O.C.M.W.'s. Gemeenten werken op basis van een meerjarige beleidsplanning die de volledige gemeentelijke legislatuur beslaat en die de grote opties bevat die het bestuur wil realiseren. Zij is wel elk jaar aanpasbaar. Het gaat om een strategische nota die past bij het bestuursakkoord. De meerjarenplanning wordt elk jaar geconcretiseerd in een beleidsnota en budget.

De gemeenten werken al sedert 1990 met een meerjarig financieel beleidsplan. Uit een studie van het Instituut voor de Overheid (KULeuven) blijkt evenwel dat vele gemeenten dit nog onvoldoende hanteren als een echt beleidsinstrument, maar het eerder beschouwen als een bijkomende verplichting. Zij starten met de opmaak van de begroting, waarna het meerjarenplan louter als een technische bijlage wordt opgemaakt door de prognoses en groeivoeten derwijze aan te passen dat een evenwicht op langere termijn wordt bekomen.

Het meerjarenplan moet evolueren tot een instrument dat het financieel beleid ondersteunt en dat nauwer aansluit bij de werkelijkheid. In het belang van een planmatig bestuur, dat een hoofdlijn is in het toekomstig Vlaams gemeentedecreet, moeten de besturen vandaag reeds meer aandacht besteden aan een doordachte opbouw van het financieel meerjarenplan, die meer is dan het weergeven van de verwachte financiële gevolgen van het te voeren beleid gedurende de komende dienstjaren. Het meerjarenplan moet inzicht verstrekken in de aard en de omvang van het voorgenomen beleid en dienstverlening, de beoogde doelstellingen en de financiële gevolgen die aan de uitvoering verbonden zijn.

Uit een bevraging van gemeenteontvangers blijkt reeds dat de gemeenten zich sterker bewust worden van de mogelijkheden om het meerjarig financieel beleidsplan te gebruiken als een nuttig en handig beleidsinstrument. Onder andere de verslechterende financiële vooruitzichten hebben er toe geleid dat men de begrotingscyclus start met de opstelling van het meerjarig financieel beleidsplan.

II. INSTRUCTIES VOOR DE BEGROTINGEN EN MEERJARENPLANNING VOOR DE GEMEENTEN

A. ALGEMENE INSTRUCTIES

1. De totstandkoming van de gemeentebegroting

1.1. Tijdige behandeling in de gemeenteraad

De jaarlijkse begroting is het belangrijkste instrument voor de uitvoering van het gemeentebeleid. De gemeenten zullen daarom aan de voorbereiding van de begroting en de bespreking ervan in de gemeenteraad, meer dan gewone aandacht besteden. In dat verband verwijs ik naar artikel 96 van de Nieuwe Gemeentewet dat het college van burgemeester en schepenen de verplichting oplegt om de begroting samen met haar bijlagen uiterlijk zeven vrije dagen vóór de vergadering waarin zij wordt behandeld, aan alle raadsleden te bezorgen. Artikel 241 van de Nieuwe Gemeentewet bepaalt dat deze behandeling ieder jaar plaatsvindt op de eerste maandag van oktober.

Met het oog op een ordentelijk bestuur dring ik er op aan dat de gemeenten er voor zouden zorgen dat zij vanaf het begin van het jaar over een uitvoerbare begroting beschikken. Dat is ook van belang omwille van :

- de beperking tot het strikte minimum van het gebruik van voorlopige kredieten (voorlopige twaalfden);
- de tijdige goedkeuring van de belastingverordeningen en de vaststelling van de aanslagvoeten van de aanvullende belasting op de personenbelasting en van de opcentiemen op de onroerende voorheffing. Enkel dan kan de inkohiering en de inning van de belastingen zonder vertraging worden aangevat.

1.2. Doorzending naar de toezichthoudende overheid

De gemeenten zenden de besluiten van de gemeenteraad betreffende de begroting en de begrotingswijzigingen, inclusief het meerjarig financieel beleidsplan en alle andere bijlagen die vereist zijn voor de definitieve vaststelling van de begroting naar de Vlaamse regering en naar de provinciegouverneur binnen een termijn van twintig dagen nadat zij zijn getroffen.

Overeenkomstig artikel 7 van het decreet van 28 april 1993 is op de begrotingen van de gemeenten enkel het algemeen toezicht van toepassing, dat in eerste instantie wordt uitgeoefend door de gouverneur. De begrotingen van de gemeenten die ter sanering van hun financiën leningen hebben aangegaan waaraan het Vlaamse Gewest zijn waarborg heeft verleend, blijven onderworpen aan de expliciete goedkeuring van de Vlaamse regering.

Ik verzoek de gouverneurs om, onmiddellijk na de ontvangst van de begrotingen, na te gaan of de documenten en alle vereiste bijlagen zorgvuldig werden opgemaakt.

Als aan de bovenvermelde verplichtingen niet werd voldaan of als de begroting of de bijlagen niet behoorlijk werden ingevuld, dan zal de gouverneur de voorgelegde stukken onmiddellijk terugzenden of de ontbrekende stukken onmiddellijk opvragen. De in het decreet vastgestelde toezichtstermijn van vijftig dagen neemt in beide gevallen geen aanvang. De toezichtstermijn begint pas te lopen vanaf de ontvangst van het laatste ontbrekende stuk.

1.3. Het exemplaar voor statistische verwerking van financiële informatie uit begrotingen en rekeningen

Het voor de Vlaamse regering bestemde begrotingsexemplaar moet samen met de bijlagen gezonden worden naar de administratie Binnenlandse Aangelegenheden, Markiesgebouw, Markiesstraat 1, 1000 Brussel. De doorzending in elektronische vorm, ter uitvoering van het besluit van de Vlaamse regering van 7 juli 1998 tot regeling van de toezending van de besluiten van de gemeenteraad betreffende de begrotingen en rekeningen naar de Vlaamse regering, geldt op dit ogenblik alleen voor de bestanden van de begrotingsrekening en de saldibalans. Die doorzending is van bijzonder belang om een algemeen beeld te behouden van de evolutie van de gemeentelijke financiën. Ook de gemeenten zelf hebben daar alle belang bij, niet alleen beleidsmatig, maar ook omdat de informatie aan de basis ligt van het opmaken van de tweejaarlijkse rapportering die de administratie verzorgt over de gemeentelijke financiën. Ik vraag de gemeenten uitdrukkelijk om daar grote zorg aan te besteden. De begrotingsbestanden moeten voorlopig niet opgestuurd worden.

De op te sturen computerbestanden moeten voldoen aan het protocol dat beschreven is in het bovengenoemde besluit van de Vlaamse regering van 7 juli 1998. Deze bestanden mogen doorgestuurd worden via het internet (binnenland@vlaanderen.be) of met de speciaal daartoe ontwikkelde applicatie van Dexia. Als beide voornoemde kanalen niet mogelijk blijken, mag het gemeentebestuur de bestanden op een diskette met de post opsturen. Alle softwarehuizen hebben de nodige softwareaanpassingen uitgevoerd.

Voor meer informatie kunt u terecht bij Tom Doesselaere (tel. 02-553 40 12, e-mail : tom.doesselaere@ewbl.vlaanderen.be), of bij Christel Claesen (tel. 02-553 39 85, e-mail : christel.claesen@ewbl.vlaanderen.be).

In bijlage 2 van deze omzendbrief staan een aantal opmerkingen en richtlijnen voor deze bestanden, die aan het licht gekomen zijn bij de evaluatie van de doorgestuurde bestanden over de voorbije begrotingsrekeningen. Ik vraag de gemeenten om zo veel mogelijk rekening te houden met die richtlijnen.

1.4. Het model van de begroting

In afwijking van de omzendbrief van 16 juni 1995 mogen de economische groepen, zowel aan ontvangsten- als aan uitgavenzijde gerangschikt en getotaliseerd worden per functionele code. Hierdoor zullen de totale ontvangsten en uitgaven per functionele code duidelijk af te lezen zijn.

In de samenvattende tabel van de ontvangsten en de uitgaven mogen de functionele groepen uitgebreid worden zoals in het corpus van de begroting.

De op te nemen leningen voor de financiering van de buitengewone uitgaven worden volledig als buitengewone ontvangst ingeschreven onder de functie 010 « openbare schuld » maar met een opsplitsing per aard (naar gelang van de economische codes).

Dat houdt ook in dat de interest- en aflossingslasten, zowel van de opgenomen als van de op te nemen leningen, volledig worden opgenomen onder dezelfde functie 010 in de gewone uitgaven.

Dat betekent tegelijk dat enkel het onderdeel « samenvatting van de leningen » aan het einde van tabel 7 « tabel van de gemeenteleningen » wordt behouden als bijlage bij de begroting. De volledige tabel van de gemeenteleningen (inclusief het onderdeel onroerende leasing) moet uiteraard ter inzage van de raadsleden liggen.

1.5. Bij de begroting te voegen bijlagen

Hieronder volgt de lijst van de tabellen en bijlagen die integraal deel uitmaken van de begrotingsdocumenten en die, overeenkomstig artikel 96 van de Nieuwe Gemeentewet, aan alle gemeenteraadsleden moeten worden bezorgd, uiterlijk zeven vrije dagen vóór de vergadering waarin de gemeenteraad over de begroting beraadslaagt.

De bijlage 1 van deze omzendbrief bevat voor de gemeenten een controlelijst van alle documenten die bij de begroting gevoegd moeten worden.

1.5.1. Overzicht van de tabellen bij de begroting

tabel 1 : De algemene gegevens betreffende de gemeente

tabel 6 : Programma van tijdens het dienstjaar uit te voeren investeringen

tabel 7 : Samenvatting van de leningen

tabel 8 : Evolutie van de gemeenteschuld

tabel 9 : Tabel van het Investeringsfonds

Opmerking bij tabel 8 « Evolutie van de gemeenteschuld »

Tabel 8 houdt, naast de leningen, ook rekening met alle lasten die met leasingovereenkomsten gepaard gaan, zowel deze uit het verleden als met nieuwe of nog te sluiten leasingovereenkomsten.

Ingeval de gemeente leningen aangaat of heeft gesloten met meerdere financiële instellingen, dan moet de tabel van de gemeenteschuld vanzelfsprekend derwijze worden opgemaakt dat zij al deze leningen bevat. Het in het verleden opgemaakte model moet daaraan worden aangepast.

De structuur van de tabel blijft dezelfde, namelijk :

— Saldo nog terug te betalen op 1/1

— Nieuwe leningen van het dienstjaar

— Bedrag terugbetaald gedurende het dienstjaar

— Saldo terug te betalen op 31/12

— Betaalde interesten

— Jaarlijkse last (bedrag terugbetaald gedurende het dienstjaar + betaalde interesten)

De besturen breiden de reeds bestaande tabel uit met elke (nieuwe) financiële instelling waarbij ze leningen hebben gesloten of nieuwe leningen sluiten.

Tot slot totaliseren ze de gegevens van alle financiële instellingen, uiteraard eveneens met behoud van de bovengenoemde structuur.

Opmerking bij tabel 9 « Tabel van het Investeringsfonds »

Vanaf 1 januari 2003 wordt het Investeringsfonds geïntegreerd in het Vlaams Gemeentefonds en worden geen nieuwe trekkingsrechten meer toegekend. De lijn « trekkingsrechten dienstjaar 2004 » in tabel 9 blijft dus blanco. Voor de trekkingsrechten die tot en met het dienstjaar 2002 aan de gemeenten werden toegekend, blijft de normale werking van het Investeringsfonds gewaarborgd tot en met 2005. Trekkingsrechten die op 1 januari 2006 niet door de gouverneur toegestemd (gemachtigd) zijn, vervallen.

De hiernavolgende documenten zijn eveneens vereist voor de definitieve vaststelling van de begroting door de gemeenteraad.

1.5.2. Het meerjarig financieel beleidsplan

1.5.2.1. Inhoud van het meerjarig financieel beleidsplan

Het financieel meerjarenplan dat bij de begroting voor 2004 wordt gevoegd, bevat op zijn minst de jaren 2004, 2005, 2006 en 2007.

Voor de gemeenten die met het oog op de sanering van hun financiën leningen hebben gesloten waaraan de gewestwaarborg wordt verleend, loopt de planning tot 2008.

De gemeenten zijn wettelijk verplicht het evenwicht te behouden, zowel van de begroting als van de meerjarenplanning.

Overeenkomstig artikel 8 van het Toezichtdecreet van 28 april 1993 zal de gouverneur de uitvoering van de begroting schorsen als de begroting niet sluit of als uit het financieel meerjarenplan blijkt dat het toekomstige evenwicht niet behouden kan blijven.

In geval van ernstige twijfel of specifieke problemen bij de opmaak van de meerjarenplanning staat mijn administratie Binnenlandse Aangelegenheden en haar provinciale afdelingen die de begrotingen beoordelen, ter beschikking voor de besturen die er een beroep op wensen te doen.

Ik wees reeds op het belang van de meerjarenplanning bij het tot stand komen van het financieel beleid. Om de gemeenteraden toe te laten zich een ernstig oordeel te vormen over de financiële ontwikkeling van het bestuur, moeten het college van burgemeester en schepenen de raad voldoende toelichtingen en ondersteunend cijfermateriaal verstrekken bij de meerjarenplanning. In de toelichtingen wordt onder meer verduidelijkt welke hypothesen het bestuur hanteert. De stukken waarnaar wordt verwezen in het meerjarenplan en waarop bepaalde in het meerjarenplan ingeschreven cijfers zijn gebaseerd, worden bij voorkeur geheel of gedeeltelijk bij het meerjarenplan gevoegd. Ze moeten in elk geval ter beschikking staan. Zij zijn essentieel om een juiste beoordeling van de financiële ontwikkeling mogelijk te maken, zeker als de in de meerjarenplanning gebruikte stijgingspercentages afwijken van de ontwikkeling die in de begrotingsinstructies aanbevolen wordt.

Een waardevolle beleidsplanning dwingt ook tot realistische ramingen op de buitengewone dienst, zowel van de noodzakelijke als van de extra voorgenomen investeringen. De financieringswijze van die investeringen en de vermoedelijke weerslag ervan op de gewone dienst van de begroting moeten duidelijk in de meerjarenplanning worden opgenomen. Het spreekt voor zich dat de inschrijvingen voor investeringen de gemeenten op geen enkele manier verbinden tot de werkelijke verwezenlijking ervan. Toch is het nuttig grote investeringsuitgaven en belangrijke nieuwe projecten bondig toe te lichten aan het einde van de rubriek.

Sinds vorig jaar werd het gemeentelijk meerjarig financieel beleidsplan aangepast ten gevolge van de politiehervorming. Concreet wordt na de rubriek 7.3 « Tekorten Ziekenhuizen » de rubriek 7.4 « Overige overdrachtuitgaven » vervangen door een nieuwe rubriek 7.4 « Gemeentelijke dotatie aan de politiezone (artikel 39-40 van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus) ».

Vervolgens wordt een nieuwe rubriek 7.5 « Overige overdrachten » toegevoegd.

Die nieuwe indeling wordt doorgetrokken in de rubriek 7.9 « Samenvatting van de overdrachtuitgaven ».

In het meerjarige beleidsplan zijn sinds vorig jaar eveneens de verwijzingen naar de wettelijke bepalingen in de volgende rubrieken aangepast :

— Rubriek 7.1 « Werkingstoelagen O.C.M.W. » wordt 7.1 « Werkingstoelagen O.C.M.W. (artikel 106 van de Organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn) »

— Rubriek 7.2 « Werkingstoelagen Kerkfabrieken » wordt 7.2 « Werkingstoelagen Kerkfabrieken (artikel 92, 1° en 3° en 94 van het keizerlijk decreet van 30 december 1809) »

— Rubriek 7.3 « Tekorten Ziekenhuizen » wordt 7.3 « Tekorten Ziekenhuizen (artikel 109 van de Wet van 7 augustus 1987 op de ziekenhuizen, gecoördineerd op 7 augustus 1987) ».

1.5.2.2. Het gebruik van prognoses in plaats van begrotingsramingen voor het inschatten van de financiële evolutie

Ik vestig er de nadruk op dat de besturen bij het opstellen van hun financieel beleidsplan niet noodzakelijk moeten uitgaan van de begrotingsramingen, maar ook gebruik kunnen maken van prognoses.

Die prognoses bevatten de bedragen waarvan het bestuur, op grond van een overtuigende verantwoording, aanneemt dat zij wellicht als vastgesteld recht of als vastgelegde uitgave in de rekening zullen worden opgenomen. In de vorige instructies en reeds ter gelegenheid van de invoering van het meerjarig financieel beleidsplan werd die techniek al aanbevolen.

Het toepassen van prognoses gebaseerd op historische cijfers inzake de zogenaamde ongebruikte kredieten is, wat de uitgaven betreft, toegestaan voor de geraamde gewone uitgaven die betrekking hebben op de economische groepen personeel, werkingskosten en overdrachten (eigen dienstjaar).

Daartoe berekent het bestuur voor deze economische groepen telkens het gemiddelde percentage, over een redelijke periode van bij voorbeeld vijf jaar, van de uitgaven die werkelijk zijn vastgelegd in verhouding tot de begrotingsramingen.

Dat gebeurt door voor de laatste 5 dienstjaren, enerzijds, de begrotingsramingen van het eigen dienstjaar en, anderzijds, de in de rekening, eigen dienstjaar, vastgelegde uitgaven per economische groep samen te tellen. Het quotiënt van de deling tussen het totaal van de vastgelegde uitgaven en het totaal van de begrotingskredieten geeft dan het percentage van de vastgelegde uitgaven tegenover de begrotingskredieten per economische groep.

De prognoses 2004 worden vervolgens per economische groep verkregen door de berekende percentages te vermenigvuldigen met de respectievelijke totalen van de begrotingsramingen voor 2004.

Om de prognoses voor de volgende jaren te verkrijgen, worden de groeipercentages, elders vermeld in deze omzendbrief, toegepast vanaf de berekende prognose 2004.

In de berekening van het percentage voor personeel worden de uitgaven voor onderwijzend personeel ten laste van de hogere overheden buiten beschouwing gelaten.

Als de gemeente vaststelt dat een ander percentage dan het gemiddelde van de voorgaande jaren meer overeenstemt met de toekomstige realiteit, dan zal zij uiteraard dat meer realistische percentage hanteren voor de berekening van de prognoses en het gebruik ervan duiden.

Prognoses voor leningsuitgaven zijn enkel toegestaan als de gemeente de planning van de buitengewone dienst in kaart brengt en daaruit de verwachte werkelijke leningsuitgaven becijfert. De planning van de buitengewone dienst mag gebaseerd zijn op historische vaststellingen van de voorgaande dienstjaren, zowel voor de ongebruikte kredieten als voor de uitvoeringstermijnen.

Als de gemeente in de becijfering gebruik maakt van prefinanciering door beschikbare middelen, dan geeft zij op jaarbasis een berekening van de ontwikkeling van de thesaurie. De opbrengsten uit beleggingen en creditintresten die in het financieel beleidsplan onder de gewone ontvangsten zijn opgenomen, worden in dat geval verkregen door een realistisch percentage toe te passen op het rekenkundig gemiddelde van de berekende thesaurie bij het begin en het einde van het dienstjaar.

Dit kan bij de begroting gevoegd worden ter informatie van de gemeenteraadsleden. Uit dit plan zou tevens blijken, wanneer en hoeveel leningsgeldten werkelijk zullen opgenomen worden, met daaraan gekoppeld de berekening van de nieuwe leningsuitgaven voor de betreffende jaren.

Het niet of onvoldoende inschrijven van buitengewone uitgaven geeft een foutief beeld van de toekomstige financiële evolutie van de gemeente.

Door de techniek van de prognoses toe te passen, komt het financieel beleidsplan veel dichterbij de begrotingsrekening. Er ontstaat bijgevolg een realistischer beeld van de ontwikkeling van de gemeentefinanciën.

Het is dan ook van het allergrootste belang dat de gemeente er voor zorgt dat in de samenvattende tabel « Overzicht van de financiële ontwikkeling » het saldo eigen dienstjaar niet op structurele wijze negatief wordt. Een permanent tekort op het eigen dienstjaar is op langere termijn niet houdbaar, daar het de financiële reserves waarover het bestuur beschikt aantast.

1.5.3. Het verslag bedoeld in artikel 96 van de Nieuwe Gemeentewet

Dit verslag bevat een synthese van het ontwerp van begroting. Het beschrijft bovendien het algemene en financiële beleid van de gemeente, geeft een overzicht van de toestand van het bestuur en van de gemeentezaken en verschaft eventueel andere nuttige informatie.

Het jaarverslag is in de eerste plaats bestemd voor de beleidsverantwoordelijken zelf en is een hulpmiddel om inzicht te verwerven in het slagen of falen van de werking van de gemeente in het verleden en om hieruit de nodige conclusies te trekken voor het toekomstige beheer.

In de tweede plaats moet het jaarverslag een informatiebron zijn voor de bevolking en voor geïnteresseerde derden. De openbaarheid van bestuur is er in elk geval mee gebaat.

Het jaarverslag wordt opgemaakt op maat van de gemeente. Het moet niet naar de toezichthoudende overheid worden gezonden. Het jaarverslag moet wel in overeenstemming zijn met artikel 96 van de Nieuwe Gemeentewet. Dat houdt ook in dat het verslag aan de raad moet worden voorgelegd vóór de beraadslaging over de begroting. Dat betekent niet noodzakelijk dat beide documenten in dezelfde vergadering van de gemeenteraad moeten worden behandeld.

1.5.4. Het advies van de begrotingscommissie

Het advies van de begrotingscommissie is eigenlijk een beheersinstrument aan de hand waarvan een betere begroting kan worden opgesteld. Het is beschreven in artikel 12 van het koninklijk besluit van 2 augustus 1990 houdende het Algemeen Reglement op de Gemeentelijke Comptabiliteit. Het moet bij de begroting worden gevoegd en moet eveneens naar de toezichthoudende overheid worden gezonden.

De wettelijk gestelde vereisten voor dit advies moeten vanzelfsprekend worden gerespecteerd. Zij hebben betrekking op :

- de samenstelling van de commissie : tenminste de secretaris, de ontvanger en een lid van het college;
- de inhoud van het advies : de wettelijkheid en de te verwachten financiële weerslag.

Het advies van de begrotingscommissie is niet noodzakelijk eenparig en de gemeenteraad kan ook, afhankelijk van eventuele specifieke behoeften in de gemeente en naast de personen genoemd in artikel 12 van het algemeen reglement, andere commissieleden aanwijzen. Die bevoegdheid komt enkel en alleen de gemeenteraad toe, overeenkomstig artikel 120, § 2, van de Nieuwe Gemeentewet.

Ik vestig er de aandacht op dat, ingeval de gemeenteraad de begroting opnieuw vaststelt na schorsing door de gouverneur, het advies van de begrotingscommissie opnieuw moet worden ingewonnen.

1.5.5. Het ontwerp van milieujaarprogramma

Het betreft het ontwerp, bedoeld in artikel 2.1.26 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake het milieubeleid (*Belgisch Staatsblad* van 3 juni 1995), samen met het hierover uitgebrachte advies van de gemeentelijke adviesraad voor milieu en natuur.

Aangezien het gemeentelijke milieujaarprogramma pas uiterlijk op 1 april van het begrotingsjaar waarop het betrekking heeft, moet worden bezorgd aan de Vlaamse administratie voor Milieu-, Natuur-, Land- en Waterbeheer (AMINAL), is het mogelijk dat nog geen ontwerp beschikbaar is op het ogenblik dat het begrotingsontwerp voor goedkeuring wordt voorgelegd aan de gemeenteraad. Het gemeentelijke milieujaarprogramma zelf en het advies van de gemeentelijke adviesraad worden dan als bijlage gevoegd bij de eerste begrotingswijziging na 1 april.

Deze instructie geldt enkel voor de gemeenten die met het Vlaamse Gewest een overeenkomst over het gemeentelijke milieu- en natuurbeleid hebben gesloten.

1.5.6. Advies van de raden voor cultuurbeleid

Overeenkomstig artikel 58 van het decreet van 13 juli 2001 houdende de organisatie van het overleg en de advisering van het gemeentelijke cultuurbeleid is het advies van de raden voor cultuurbeleid over de opmaak van de gemeentelijke begroting niet langer verplicht. Het decreet van 13 juli 2001 (publicatie in het *Belgisch Staatsblad* van 29 september 2001) heft het Cultuurdecreet van 24 juli 1991 op vanaf 1 januari 2002 (artikelen 80 en 82).

De adviesorganen kunnen uiteraard wel op eigen initiatief advies uitbrengen, maar dit advies is niet langer een verplichte bijlage bij de begroting.

Artikel 60 van het decreet van 13 juli 2001 bepaalt wel dat de gemeenten, bij het nemen van beslissingen, eventuele afwijkingen van de uitgebrachte adviezen moeten motiveren.

2. Begrotingswijzigingen

De gemeenten mogen hun begroting op om het even welk moment van het jaar wijzigen. Ik dring er echter op aan dat het aantal wijzigingen beperkt blijft. Veelvuldige en/of omvangrijke begrotingswijzigingen wijzen op een onzorgvuldige opmaak van de oorspronkelijke begrotingsramingen.

Als begrotingswijzigingen met betrekking tot hetzij de gewone dienst hetzij de buitengewone dienst invloed hebben op de andere dienst, dan moeten deze begrotingswijzigingen gelijktijdig worden uitgevoerd.

De besturen hebben er daarnaast alle belang bij hun laatste begrotingswijziging zo nauwkeurig mogelijk op te maken opdat de begrotingsrekening zo dicht mogelijk op de laatste begrotingscijfers aansluit. De geraamde rekeninguitslag in de volgende begroting is dan realistischer.

Volgens artikel 15 van het Algemeen Reglement op de Gemeentecomptabiliteit zijn de begrotingswijzigingen onderworpen aan dezelfde procedures als de oorspronkelijke begroting. Dat betekent onder meer dat voor de begrotingswijzigingen ook het advies van de begrotingscommissie moet worden gevraagd.

De toezichtregeling voor de begrotingen is onverkort van toepassing op de wijzigingen die de gemeenten in hun begroting aanbrengen.

Het meerjarig financieel beleidsplan moet enkel worden herwerkt als de begrotingswijziging een wezenlijke invloed heeft op de volgende dienstjaren. Dat kan onder meer het geval zijn doordat naar aanleiding van een begrotingswijziging het begrotingsresultaat van de laatste rekening in het beleidsplan wordt ingeschreven en daardoor het evenwicht in een of meer jaren niet meer kan worden gehandhaafd.

Het evenwicht kan eveneens in gevaar komen bij bijvoorbeeld een belangrijke stijging van de personeelskosten of een aanzienlijke toename van het investeringsvolume.

Ik verzoek de besturen ook om, als dat relevant is, bij de begrotingswijzigingen een aangepaste tabel 6 — programma van tijdens het dienstjaar uit te voeren investeringen — te voegen.

3. Administratief toezicht op de gemeentebegrotingen

3.1. Uitoefening van het algemeen administratief toezicht

Zoals reeds gesteld zijn de begrotingen enkel onderworpen aan het algemeen administratief toezicht. Enkel als de gemeente ter sanering van haar financiën leningen heeft aangegaan waaraan het Vlaamse Gewest zijn waarborg heeft verleend, geldt het goedkeuringstoezicht van de Vlaamse regering.

Ik vestig er de bijzondere aandacht op dat de gouverneurs, krachtens artikel 8, § 1, van het Toezichtdecreet verplicht zijn om de uitvoering van de begroting of de begrotingswijziging te schorsen in de volgende gevallen :

— als de gemeenteraad een begroting voorlegt met een deficitair saldo op de gewone of de buitengewone dienst of met een fictief evenwicht of fictief batig saldo of wanneer uit het meerjarig financieel beleidsplan blijkt dat het evenwicht niet behouden kan blijven;

— als de gemeenteraad ontvangsten of verplichte uitgaven, die volgens de wet gedurende het jaar waarop de begroting betrekking heeft ten gunste of ten laste van de gemeente komen, geheel of gedeeltelijk niet in de begroting heeft opgenomen;

— als de gemeenteraad ontvangsten op de begroting brengt die gedurende het jaar waarop de begroting betrekking heeft geheel of gedeeltelijk niet aan de gemeente toekomen;

— als de gemeenteraad onwettige uitgaven of ontvangsten in de begroting inschrijft.

Daarnaast kan de gouverneur de begroting of de begrotingswijziging schorsen wegens schending van de wet of strijdigheid met het algemeen belang. Een schorsing om loutere opportuniteitsredenen is uitgesloten.

De gouverneur kan de schorsing ook beperken tot één of meer artikelen of onderdelen van de begroting als dat het evenwicht van de begroting niet in gevaar brengt.

De datum van ontvangst van de documenten die integraal deel uitmaken van de begroting of de begrotingswijziging, is bepalend voor de aanvang van de toezichttermijn van vijftig dagen. De termijn begint dus niet te lopen zolang de laatste verplichte bijlage niet werd ingestuurd.

Een uitzondering hierop vormt het proces-verbaal van het sluiten van de aanplakkingsperiode. Overeenkomstig artikel 242 van de Nieuwe Gemeentewet wijst het college van burgemeester en schepenen op de mogelijkheid van inzage van de begroting (en rekening) door middel van aanplakbiljetten die worden aangebracht binnen een maand nadat de begroting (de rekening) door de gemeenteraad is aangenomen, gedurende ten minste tien dagen. Die volledige termijn (maximaal veertig dagen) strookt echter niet met de termijn van indiening van de begroting (of de begrotingswijziging) bij de gouverneur en de Vlaamse regering, die in artikel 7 van het Toezichtdecreet is vastgesteld op twintig dagen. Als het proces-verbaal in kwestie niet bij de begroting is gevoegd, kan de toezichttermijn wel aanvangen. De gemeente moet wel vóór het verstrijken van de toezichttermijn van vijftig dagen het bewijs leveren dat ze voldaan heeft aan de bepalingen van artikel 242 van de Nieuwe Gemeentewet.

Tegelijk wil ik er hier op wijzen dat het inzagerecht van de begroting niet in de tijd beperkt is. Artikel 242 van de Nieuwe Gemeentewet bepaalt uitdrukkelijk dat « de begrotingen en de rekeningen worden neergelegd op het gemeentehuis, waar eenieder er altijd ter plaatse kennis van kan nemen ».

3.2. Tegensprekelijke procedure in geval van schorsing

De gemeenteraad spreekt zich gemotiveerd uit over de schorsing en stelt de begroting opnieuw vast. Hij stuurt zijn gemotiveerd besluit naar de Vlaamse regering (administratie Binnenlandse Aangelegenheden). Een afschrift van dat gemeenteraadsbesluit wordt dezelfde dag naar de provinciegouverneur gezonden.

De Vlaamse regering spreekt zich vervolgens definitief uit over de begroting, binnen een termijn van vijftig dagen na ontvangst van de door de gemeenteraad opnieuw vastgestelde begroting. De Vlaamse regering kan daarbij alle vereiste maatregelen nemen om het evenwicht van de begroting te herstellen en om wettelijk verplichte uitgaven in te schrijven of ontvangsten te schrappen.

B. BIJZONDERE INSTRUCTIES

1. De fondsen

1.1. Het Gemeentefonds

Het nieuwe decreet inzake het Gemeentefonds is in werking vanaf 1 januari 2003. Aangezien het nieuwe Vlaams Gemeentefonds niet alleen een basisfinanciering van de gemeenten maar ook van de O.C.M.W.'s beoogt, worden hiervoor instructies verstrekt onder punt 4 van de rubriek IV « gemeenschappelijke instructies voor de gemeenten en O.C.M.W.'s ».

1.2. Het Investeringsfonds

Ten gevolge van de integratie van het Investeringsfonds in het Gemeentefonds, werden vanaf 2003 geen nieuwe trekkingsrechten inzake het Investeringsfonds meer ingeschreven. Voor de tot 2002 toegekende trekkingsrechten legt het decreet een uitloopregeling vast. Die bepaalt onder meer dat toegekende trekkingsrechten die vóór 1 januari 2006 niet door de gouverneur gemachtigd (toegestemd) zijn, onherroepelijk vervallen.

Ik verwijs hiervoor naar Omzendbrief BA-2002/16 van 22 november 2002 — *Belgisch Staatsblad* van 20 december 2002 — Ed. 2 (Decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds : krachtlijnen en overgangsbepalingen).

1.3. Het Stedenfonds

Het Vlaams Stedenfonds is in werking getreden op 1 januari 2003.

Het Stedenfonds richt zich (naast de VGC) enkel op de grootsteden Antwerpen en Gent en op de regionale steden Aalst, Brugge, Hasselt, Genk, Kortrijk, Leuven, Mechelen, Oostende, Roeselare, Sint-Niklaas en Turnhout.

De instructies in deze rubriek zijn dan ook enkel op die steden van toepassing.

Het Stedenfonds is gebaseerd op een afspraak tussen de Vlaamse regering en het stadsbestuur. De trekkingsrechten uit het Stedenfonds worden toegekend volgens een beleidsovereenkomst die in het jaar 2003 is opgesteld en is goedgekeurd door de gemeenteraad en de Vlaamse regering.

De Vlaamse regering stelt jaarlijks de trekkingsrechten vast en deelt die mee aan de steden in kwestie.

In de begroting 2004 worden de trekkingsrechten ingeschreven onder volgend ontvangstartikel :

— gewone dienst : 022/466-08 Stedenfonds.

Vervolgens moet het bedrag van de trekkingsrechten uit het Stedenfonds overgeboekt worden op een bijzonder reservefonds in de gewone begroting. (uitgaven : art. 060/954-01).

U dient te werken met een gewoon reservefonds met een specifieke benaming :

namelijk « bijzonder gewoon reservefonds Stedenbeleid ». U vertrekt dus altijd met een reservefonds op de gewone dienst. Via een overboeking uit dit reservefonds naar de gewone dienst (ontvangsten : art. 060/994-01 Stedenfonds) dienen deze middelen gebruikt te worden voor gewone uitgaven gemaakt in uitvoering van een goedgekeurde beleidsovereenkomst. Indien vereist in de goedgekeurde beleidsovereenkomst worden deze middelen overgeboekt uit de gewone dienst (uitgaven : art. 060/957-01) naar de buitengewone dienst (ontvangsten : art. 060/997-51). Dan kunnen deze middelen aangewend worden voor buitengewone uitgaven gemaakt in uitvoering van een goedgekeurde beleidsovereenkomst.

De trekkingsrechten die krachtens de goedgekeurde beleidsovereenkomst maar de volgende jaren zullen aangewend worden, moeten dus gereserveerd blijven in het « bijzonder gewoon reservefonds Stedenbeleid ».

Voor de gewone en buitengewone uitgaven gebruiken de steden de respectieve begrotingsartikels. Het is dus duidelijk dat de trekkingsrechten, als specifieke subsidiëring, uitsluitend gebruikt mogen worden voor uitgaven, gemaakt in uitvoering van een goedgekeurde beleidsovereenkomst. Krachtens artikel 11 van het decreet vormt de beleidsovereenkomst namelijk de basis voor de toekenning van trekkingsrechten aan de steden. Zij kunnen bijgevolg niet worden gebruikt voor de financiering van de lopende begroting of van investeringen, noch voor het vrijwaren van het begrotingsevenwicht.

2. Fiscaliteit

2.1. Goedkeuring en doorsturing van de aanslagvoeten

In het belang van de rechtszekerheid van de belastingplichtigen keurt de gemeenteraad tijdig, dat wil zeggen uiterlijk in de eerste maanden van het dienstjaar, de belastingreglementen goed.

De gemeentebesturen hebben er bovendien alle belang bij om de besluiten betreffende de aanvullende personenbelasting en de opcentiemen op de onroerende voorheffing zo vlug mogelijk aan de provinciegouverneur te bezorgen.

2.2. De aanvullende belasting op de personenbelasting

2.2.1. Raming van de opbrengst

De federale regering heeft zich tot doel gesteld de hoge fiscale en parafiscale druk in het algemeen en de belasting op arbeid in het bijzonder geleidelijk te verlagen tot het niveau van de ons omringende landen.

De federale belastinghervorming wordt de komende jaren geleidelijk doorgevoerd en zou tegen 2006 leiden tot een verlaging van de personenbelasting met 10 tot 11 %.

Het is niet zo eenvoudig te bepalen vanaf wanneer ook de gemeenten invloed zullen ondervinden van de door de federale regering geplande belastinghervorming. De gemeentelijke ontvangsten reageren met een jaar vertraging ten opzichte van het eigenlijke aanslagjaar op wijzigingen in de regelgeving.

Tabel 1 geeft voor de begrotingsjaren 2002 tot 2007 het verwachte cumulatieve effect van de belastinghervorming op de gemeentelijke ontvangsten uit de aanvullende personenbelasting, bij gelijke aanslagvoeten en onafhankelijk van de economische groei (1).

Tabel 1	
Gemeentelijk begrotingsjaar	Cumulatief effect op de gemeentefiscaliteit in %
2002	0,00 %
2003	- 0,25 %
2004	- 1,70 %
2005	- 5,20 %
2006	- 11,02 %
2007	- 11,02 %

Hoe groot de werkelijke minderontvangsten bij gelijke gemeentelijke aanslagvoeten zullen zijn, hangt echter sterk af van de hypothesen die men maakt over de spontane jaarlijkse groei van de belastingontvangsten.

Tabel 2 geeft het geraamde effect weer van de belastinghervorming op de gemeentelijke ontvangsten uit de aanvullende personenbelasting bij gelijke aanslagvoeten en verschillende groeiscenario's (2001 = 100) (2).

Tabel 2				
	1,5 %	2,0 %	2,5 %	3,0 %
2001	100,00	100,00	100,00	100,00
2002	101,50	102,00	102,50	103,00
2004	102,77	103,78	104,80	105,83
2004	102,79	104,32	105,86	107,42
2005	100,61	102,61	104,64	106,69
2006	95,85	98,24	100,67	103,15
2007	97,29	100,20	103,19	106,24

(1) Gebaseerd op ramingen van het federale kabinet van Begroting en simulaties van de VVSG. Er wordt geen rekening gehouden met de vermindering van de aangerekende administratiekosten tot 2 % in 2002 en tot 1 % vanaf 2003.

(2) Idem.

De gemeenten kunnen zelf beslissen of ze de federale overheid willen volgen in de vermindering van de fiscale druk op de arbeid of dat ze een andere richting kiezen.

De gemeenten kunnen deze minderontvangsten compenseren door hun eigen aanslagvoeten op te trekken. Dat betekent niet noodzakelijk dat de lokale fiscale druk verhoogt maar wel dat de gemeenten voor hun aandeel de belastingvermindering niet volgen en over dezelfde ontvangsten inzake de aanvullende gemeentebelasting op de personenbelasting willen blijven beschikken.

De door het federale Ministerie van Financiën geraamde opbrengst voor 2004 wordt normaal in oktober 2003 aan de gemeenten meegedeeld. De gemeenten schrijven die bedragen in hun begroting in.

De gemeenten die op het ogenblik dat ze hun begroting opmaken, nog niet beschikken over de door het Ministerie van Financiën verstrekte raming van de netto-opbrengst van de aanvullende gemeentebelasting op de personenbelasting, moeten voor hun raming in elk geval rekening houden met achtereenvolgens de spontane jaarlijkse groei, de geraamde minderinkomsten ten gevolge van de federale belastinghervorming en de effecten van een eventuele wijziging van de gemeentelijke aanslagvoet inzake de personenbelasting voor het aanslagjaar 2003.

De besturen mogen voor hun begroting 2004 uitgaan van een groei van 1,5 %. Als een gemeente een ander groeipercentage dan 1,5 % hanteert, omdat ze rekening wil houden met bepaalde ontwikkelingen zoals haar sociaal-economische toestand, verstrekt ze daarvoor de nodige toelichtingen.

De administratiekosten op de aanvullende personenbelasting die de staat voor de gemeenten int, bedraagt sinds 2003 1 %. Dat percentage blijft gehandhaafd in de daaropvolgende jaren.

In het meerjarenplan houden de besturen rekening met dezelfde elementen als voor de begroting 2004.

Als het Ministerie van Financiën in de loop van 2004 andere ramingen of een prognose van de vermoedelijke ontvangsten meedeelt, kunnen de gemeenten, behoudens andere instructies, deze aangepaste ramingen verwerken ter gelegenheid van een begrotingswijziging.

2.2.2. Wijzigingen van de aanslagvoet voor de aanvullende personenbelasting

Als een gemeente haar aanslagvoet inzake de aanvullende personenbelasting verhoogt, vraagt ze aan het Ministerie van Financiën een raming van de te verwachten meeropbrengsten.

Als de gemeente niet (tijdig) beschikt over die raming, dan wordt in het meerjarig beleidsplan de meeropbrengst ten gevolge van de belastingverhoging voor 100 % doorgerekend in het jaar dat volgt op het aanslagjaar waarvoor de aanslagvoet werd verhoogd. Voor het betreffende aanslagjaar zelf wordt geen meeropbrengst ingeschreven.

Stellen we bijvoorbeeld dat een gemeente een aanpassing doorvoert voor het aanslagjaar 2004 (inkomsten 2003). De belastingplichtige heeft dan tijd tot eind juni 2004 om de aangifte in de personenbelasting in te dienen. De eerste inkohieringen gebeuren op zijn vroegst vanaf oktober 2004. De belastingplichtige heeft dan twee maanden de tijd, te rekenen vanaf de maand van de inkohiering, om zijn belastingschuld te vereffenen. Dat gebeurt dus uiterlijk in december 2004. De federale overheid heeft dan één maand de tijd om de doorstorting aan de gemeenten uit te voeren. Dat betekent dat de eerste doorstortingen op zijn vroegst in januari 2005 gebeuren. Bijgevolg zal de gemeente van de aanpassing van de aanslagvoet in het jaar van de aanpassing zelf geen meerontvangsten verkrijgen.

Omdat de federale overheid slechts tot eind juni 2005 een rechtsgeldige aanslag kan vestigen, zal het effect van de aanpassing zich voor 100 % voltrekken in het jaar 2005, rekening houdend met de betalingstermijn voor de belastingplichtige (2 maanden) en de doorstortingstermijn voor de Staat (1 maand).

2.2.3. Dienstjaar = aanslagjaar

Bij sommige besturen is blijkbaar enige verwarring ontstaan over de begrippen « aanslagjaar » en « dienstjaar ». Nochtans is de betekenis van die begrippen niet gewijzigd.

« Aanslagjaar » is de term die gebruikt wordt voor federale belastingen, terwijl er in gemeentelijke belastingverordeningen sprake is van « dienstjaar ». Beide begrippen slaan echter op hetzelfde jaar. Overeenkomstig artikel 200 van het koninklijk besluit tot uitvoering van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992 wordt de personenbelasting, met inbegrip van de aanvullende gemeentebelasting, gevestigd op het inkomen van het jaar dat voorafgaat aan het aanslagjaar (en dat dus ook voorafgaat aan het dienstjaar).

Om mogelijke begripsverwarring verder uit te sluiten doen de gemeenten er goed aan om hun belastingverordening betreffende de vaststelling van de aanvullende personenbelasting aan te vullen als volgt :

« Er wordt voor het dienstjaar (2004) een aanvullende belasting gevestigd ten laste van de rijksinwoners die belastbaar zijn in de gemeente op 1 januari van het jaar dat zijn naam geeft aan het dienstjaar.

De belasting wordt vastgesteld op... % van het volgens artikel 466 van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992 berekende gedeelte van de personenbelasting die aan het rijk verschuldigd is voor hetzelfde dienstjaar (dit is hetzelfde aanslagjaar/inkomsten vorig jaar). »

2.3. De opcentiemen op de onroerende voorheffing

De opbrengst van de opcentiemen op de onroerende voorheffing voor 2004 wordt als volgt geraamd :

$(KI\ 2003/KI\ 2001) \times \text{inkohieringen}\ 2001 \times 1,015 \times 1,015 \times (\text{aantal opcentiemen}\ 2003/\text{aantal opcentiemen}\ 2001)$

(NB : de kadastrale inkomens zijn niet geïndexeerd)

De besturen houden echter rekening met de verschillende vrijstellingen en kortingen die voor de onroerende voorheffing worden verleend.

In de meerjarenplanning raamt men de jaarlijkse meeropbrengst van de opcentiemen op de onroerende voorheffing, bij gelijkblijvende aanslagvoet, normaal op 1,5 %. Ook hier zijn afwijkende ramingen mogelijk, rekening houdend met mogelijke voor de gemeente specifieke omstandigheden, mits daarvoor een gemotiveerde toelichting wordt verstrekt.

Als de gemeenten in opeenvolgende jaren een trapsgewijze verhoging van de aanslagvoet doorvoeren, passen ze eerst de vastgestelde indexatie toe en vervolgens de verhoging van de aanslagvoet.

De administratie Budgettering, Accounting en Financieel Management van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap zal in het najaar van 2003 aan elke gemeente per brief een individuele raming meedelen.

Ik verzoek de gemeenten met aandrang om zo snel mogelijk en uiterlijk op 31 maart 2004 het aantal opcentiemen mee te delen aan zowel de provinciegouverneur als de administratie Budgettering, Accounting en Financieel Management van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Boudewijngebouw, Boudewijnlaan 30, 1000 Brussel.

2.4. De compensatie voor de derving van de opcentiemen op de onroerende voorheffing

Op de federale begroting wordt jaarlijks een krediet uitgetrokken ter compensatie van de derving van de opcentiemen op de onroerende voorheffing voor de gemeenten op het grondgebied waarvan zich eigendommen bevinden die zijn vrijgesteld van de onroerende voorheffing. Het gaat om de eigendommen, vermeld in artikel 63 van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de gemeenschappen en de gewesten (*Belgisch Staatsblad* van 17 januari 1989).

Deze compensatie is afhankelijk van de aard van de vrijgestelde eigendommen. Zo komen sinds 1994 de eigendommen van gemeenschappen en gewesten, van regionale instellingen van openbaar nut en van regionale overheidsbedrijven niet meer voor compensatie in aanmerking. Het bijzonder compensatiekrediet dekt ten minste 72 % van de niet-geïnde gemeentelijke opcentiemen.

De koninklijke besluiten tot berekening en verdeling van het bijzonder krediet voor een bepaald jaar worden doorgaans tegen het einde van dat jaar uitgevaardigd.

Als de gemeenten op het ogenblik van de opmaak van hun begroting reeds de compensatie kennen die hen voor 2003 is toegekend, schrijven ze datzelfde bedrag in voor 2004. Is dat niet het geval, dan behouden ze het voor 2002 ingeschreven bedrag.

2.5. Heffing ter bestrijding van de leegstand en verkrotting van gebouwen en woningen

Het decreet van 22 december 1995 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor 1996 (*Belgisch Staatsblad* van 30 december 1995) voerde een gewestelijke heffing in ter bestrijding van de leegstand en verkrotting van gebouwen en woningen.

De vergoeding die de gemeenten ontvangen voor de administratiekosten die ze ter uitvoering van dat decreet maken, wordt geboekt op artikel 040/465-01.

Gemeenten die opcentiemen op de gewestelijke belasting heffen, mogen de daaruit resulterende opbrengsten inschrijven op artikel 040/377-02. De datum van ontvangst van de desbetreffende opbrengsten bepaalt het dienstjaar.

Gemeenten met een eigen reglement boeken de opbrengst van die belasting zoals gewoonlijk op artikel 040/367-15.

Het kadastraal inkomen als berekeningsgrondslag in gemeentebelastingen

Naar aanleiding van het arrest van de Raad van State, d.d. 18 maart 2003, waarin de Raad concludeert dat het de bedoeling van de wetgever was om te verbieden dat belastingen zouden geheven worden die het kadastraal inkomen als berekeningsgrondslag nemen, stuurde ik de besturen reeds een omzendbrief (BA 2003/01 van 25 april 2003). Hierin staan enkele maatregelen opgesomd die zich voor gemeenten met een dergelijke belasting opdringen.

3. Dividenden

Met mijn brief van 2 december 2002 heb ik beslist om, gelet op het uitdrukkelijke engagement van de federale regering m.b.t. de Elia-heffing en de concrete vertaling ervan in de programmawet van 24 december 2002 (*Belgisch Staatsblad* van 31 december 2002), er mij niet tegen te verzetten dat gemeentebesturen in hun begroting 2003 maximaal hetzelfde bedrag aan dividenden inzake elektriciteit, uitgekeerd door de intercommunales, als in de begroting 2002 inschrijven.

Op dat ogenblik was het immers duidelijk dat de federale regering spoedig een compensatieregeling zou uitwerken voor de gemeenten. Het is evenwel gebleken dat deze er, ondanks het herhaaldelijk aandringen van de Vlaamse regering, niet meer is gekomen voor de verkiezingen.

In het huidige federale regeerakkoord wordt het engagement van de federale regering hernomen. Ik citeer : « Teneinde de inkomsten van de gemeenten veilig te stellen zal in overleg met de gewesten een oplossing uitgewerkt worden om uitvoering te geven aan het artikel 431 van de wet van 24 december 2002. »

In afwachting van meer concrete gegevens inzake de compensatieregeling die in uitvoering van de programmawet zal worden uitgewerkt en omdat de Vlaamse regering geen meester is van het tijdsplan daaromtrent, is het aangewezen dat de gemeenten een voorzichtig beleid voeren ter zake en het goede huisvader-principe in acht nemen.

Ik dring er dan ook op aan dat de gemeenten bij de intercommunale waar ze deel van uitmaken voor het lopend jaar en voor volgend jaar een zo realistisch mogelijke raming van de dividenden opvragen en deze in de begroting opnemen. Deze instructie sluit nauw aan bij mijn vorige waarin ik gesteld heb dat de gemeentebesturen het voorzorgsprincipe in acht moeten nemen.

Ik verzoek de gemeente de door hun energie-intercommunale verstrekte ramingen bij het begrotingsdocument te voegen.

In de meerjarenplanning voor de jaren daarop gaan de gemeenten uit van de nauwkeuriger prognoses die de intercommunales aan hun gemeenten-vennoten verstrekken m.b.t. de evolutie van de te verwachten dividenden.

Ik kan u ook nog meedelen dat ik niet zal nalaten de gemeentebesturen op de hoogte te brengen van nieuwe ontwikkelingen omtrent deze problematiek.

4. De uitgaven van de gewone dienst

4.1. De personeelsuitgaven

Voor de algemene bepalingen verwijs ik naar rubriek IV, punt 1, van deze omzendbrief.

Ik vestig daarnaast nogmaals de aandacht van de gemeentebesturen op de verplichting om, krachtens artikel 72 van het koninklijk besluit van 2 augustus 1990 houdende het algemeen reglement op de gemeentelijke comptabiliteit, de lonen van het onderwijzend personeel die als tegenwaarde van de gewone toelagen rechtstreeks aan de belanghebbenden worden betaald, gelijktijdig als uitgave en als ontvangst te boeken.

4.2. De werkingskosten

Voor de algemene evolutiecoëfficiënt verwijs ik naar rubriek IV, punt 3, van deze omzendbrief.

4.3. De overdrachten

4.3.1. De bijdrage aan het O.C.M.W.

Als het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn niet over voldoende middelen beschikt om de uitgaven te dekken die voortkomen uit de vervulling van zijn opdracht, wordt het verschil gedragen door de gemeente. Die gemeentelijke bijdrage wordt in de uitgaven van de gemeentebegroting ingeschreven. Dat is een wettelijke verplichting ingevolge artikel 106 van de Organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn ».

De basisfinanciering voor het O.C.M.W. waarin het nieuwe decreet inzake het Vlaams Gemeentefonds vanaf 1 januari 2003 voorziet, verandert niets aan die verplichting.

Aangezien alle O.C.M.W.'s vanaf het jaar 1999 in principe een meerjarenplan moeten opmaken, schrijven de gemeenten in hun meerjarig beleidsplan dezelfde bedragen in als in het meerjarenplan van het O.C.M.W., voorzover de bedragen beschikbaar zijn op het ogenblik dat de begroting wordt aangenomen.

Omdat het meerjarig financieel beleidsplan voor de O.C.M.W.'s loopt over minstens drie jaar (begrotingsjaar inbegrepen), worden, indien geen exacte cijfers in het meerjarenplan van het O.C.M.W. zijn opgenomen, voor de berekening van de bijdrage voor het vierde jaar de cijfers genomen van het derde jaar, vermeerderd met een realistisch percentage (dat onder meer rekening houdt met de evolutie van de personeelskosten, werkingskosten,...).

Indien het O.C.M.W. nog geen meerjarenplan heeft opgesteld, wordt de bijdrage van het vorige jaar ingeschreven, eveneens aangepast met een realistisch percentage.

Zodra de bedragen van het O.C.M.W. bekend zijn, moeten die bij de eerstvolgende begrotingswijziging van de gemeente aangepast worden, zowel in de begroting als in het meerjarenplan.

4.3.2. De ziekenhuistekorten

Het voor 2004 in te schrijven bedrag wordt gevormd door het tekort of de tekorten die waarschijnlijk in 2004 ambtshalve van de rekening van de gemeente worden afgehouden. Het bedrag wordt geraamd op basis van de gegevens, verstrekt door het openbaar ziekenhuis.

De gemeenten die nog belangrijke ziekenhuistekorten van vorige jaren moeten vereffenen, mogen een voorschot van 90 % op het exploitatietekort toestaan en dat voorschot als een vastgelegde uitgave in de rekening boeken.

In de meerjarenplanning wordt de ontwikkeling van de ziekenhuistekorten gemotiveerd.

4.3.3. De gemeentelijke dotatie aan de politiezone

4.3.3.1. Raming van de gemeentelijke dotatie : overeenkomst tussen de politiebegroting en de gemeentebegroting
De wet verplicht de gemeenten aan de politiezones een dotatie toe te kennen die gelijk is aan het verschil tussen de totale geraamde uitgaven, ingeschreven in de politiebegroting, en de federale politiedotatie. In de meergemeentezones wordt de dotatie volgens een specifieke verdeelsleutel onder de gemeenten van de zone verdeeld.

In het belang van de goede werking van zowel de gemeente als van de politiezone, is het van onmiskenbaar belang dat er inzake de gemeentelijke toelage aan de zone overeenstemming is tussen de zonebegroting en de gemeentebegroting. Als dat niet het geval is en de zonebegroting voorziet in uitgaven die niet gedekt zijn door een toelage, ingeschreven in de gemeentebegroting, dan dreigt de uitvoering van de zonebegroting een tekort te veroorzaken in de gemeentebegrotingen. De gemeenten moeten elke verhoging van de gemeentelijke dotatie aan de politiezone overigens ook zo snel als mogelijk in de eigen begroting en het meerjarig beleidsplan verwerken.

Als er geen overeenstemming is tussen beide begrotingen, dan gaat de gouverneur over tot een schorsing. Ik verwijs ter zake naar de omzendbrief BA-2002/12 van 27 september 2002 betreffende het administratief toezicht op de gemeenten en de politiezones, opgemaakt ter gelegenheid van de wijzigingen op 15 juli 2002 aangebracht aan het Toezichtdecreet.

Ik beveel de lokale beleidsverantwoordelijken ten stelligste aan ervoor te zorgen dat de gemeentelijke dotatie aan de politiezone vastgesteld wordt in een afzonderlijk gemeenteraadsbesluit, vooraleer zowel de zone als de gemeente zelf een beslissing treffen over hun begroting.

4.3.3.2. Overleg

Aangezien de politieraad evenredig wordt samengesteld uit leden van de gemeenteraden van de verschillende gemeenten die samen de meergemeentzone vormen en aangezien voor de ééngemeentzones de gemeenteraad zelf bevoegd is om de politiebegroting vast te stellen, is het duidelijk dat de gemeentelijke beleidsverantwoordelijken zelf een grote verantwoordelijkheid dragen bij de uiteindelijke vaststelling van de begrotingen van de politiezones en uiteindelijk van de – vaak structurele – financiële weerslag die deze begrotingen hebben op de gemeentelijke dotatie. Ik vraag daarom bijzondere aandacht voor een grondig overleg over de vaststelling van de politiedotatie tussen de gemeenten en de politiezones die er deel van uit maken.

Dat overleg moet ook in de loop van het jaar in stand worden gehouden, zeker als de politieraad zou over gaan tot begrotingswijzigingen die een invloed hebben op de gemeentelijke dotaties aan de zone. Als het tekort dat bijgepast moet worden door de gemeenten die deel uitmaken van de zone, in de loop van het jaar verandert, dan moeten de gemeenten inderdaad onmiddellijk de dotaties aan de politiekezone in hun begroting wijzigen.

Voor een goede planning van het lokale beleid is dat vaak geen makkelijke situatie voor de gemeenten. Zij moet daarom in de mate van het mogelijke worden vermeden door een gedegen overleg ter gelegenheid van de opmaak van de politiebegroting.

4.3.3.3. Meerjarenplan voor de politiekezone

Ik wees reeds op het grote belang van een planmatig bestuur. In de ministeriële omzendbrief PLP 28 betreffende de onderrichtingen voor het opstellen van de politiebegroting voor 2003 ten behoeve van de politiekezone, heeft de federale overheid met betrekking tot de opmaak van de begrotingen 2003 de volgende aanbeveling geformuleerd :

« De opstelling van een meerjarenplanning wordt voor 2003 nog niet opgelegd, maar wordt gelet op de weerslag van de politiebegroting op de gemeentebegrotingen aanbevolen. »

Ik sluit mij hierbij volledig aan. De gemeentelijke vertegenwoordigers in de politieraden kunnen daar sterk toe bijdragen.

4.3.4. Subsidies aan gemeentelijke v.z.w.'s

Het komt de democratisch verkozen raden van de gemeenten toe zelf de gemeentelijke aangelegenheden te regelen.

Ik verwijs in het bijzonder naar de omzendbrief BA 93/03 van 21 april 1993 met betrekking tot de problematiek van de uitoefening van het gemeentelijk beleid via zogenaamde paragemeentelijke v.z.w.'s, waarin is verduidelijkt dat gemeenten enkel nog toelagen van meer dan 2.479 euro aan dergelijke v.z.w.'s kunnen verstrekken, voor zover een aantal minimale bepalingen worden nageleefd die eigen zijn aan de uitoefening van het openbaar bestuur.

Met het oog op een correcte toepassing van die principes en de democratische controle van de verkozen raadsleden, voegen de gemeenten een afzonderlijke lijst bij hun begroting, waarin de verenigingen zijn opgenomen die een gemeentelijke toelage van meer dan 2.479 euro ontvangen. Andere nuttige documenten zoals uittreksels uit statuten, overeenkomsten of concessies moeten ter inzage in het gemeentehuis liggen. Ook de toezichthoudende overheid kan ze desgewenst opvragen.

Ik wijs ook op de wet van 14 november 1983 betreffende de controle op de toekenning en de aanwending van sommige toelagen, die ook van toepassing is op de door de gemeenten gesubsidieerde rechtspersonen, alsook op het decreet van 28 januari 1974 betreffende het cultuurpact. Toelagen, verstrekt aan v.z.w.'s, mogen enkel worden gebruikt voor het doel waarvoor zij werden gegeven en de gemeenten staan in voor de controle op de naleving ervan.

4.3.5. Subsidies aan private verenigingen

Indien de gemeenteraad een reglement heeft aangenomen dat de verdeling van subsidies aan verenigingen regelt, mag in de gemeentebegroting een globaal krediet ingeschreven worden. Als de gemeente niet beschikt over een dergelijk reglement, dan moet de begroting als bijlage een lijst bevatten met de verenigingen waaronder het globale krediet wordt verdeeld. Deze lijst vermeldt ook de bedragen die elke vereniging ontvangt. Bij gebrek aan zo'n lijst moet de begroting zelf afzonderlijke artikels bevatten waarop elke subsidie nominatief voor een welbepaalde vereniging wordt bestemd.

Het is duidelijk dat de toekenning van toelagen niet willekeurig mag gebeuren onder de verenigingen die ervoor in aanmerking komen. Om aan de motiveringsplicht te voldoen, moet een verdeling op objectieve gronden berusten, die opgenomen zijn in het desbetreffende gemeenteraadsbesluit.

4.4. De schulduitgaven

4.4.1. De leningen

Voor de leningen verwijs ik naar rubriek IV, punt 5.

Wat de prefinanciering van buitengewone uitgaven met eigen beschikbare middelen betreft, mag de gemeenteraad, in afwachting van het effectief opnemen van de leningen, per investeringsdossier een afzonderlijke beslissing nemen tot prefinanciering met eigen middelen, wanneer de gemeente over voldoende eigen middelen beschikt.

Tot nu toe werd de regel toegepast dat het vastgesteld recht m.b.t. die individuele leningen wel vóór het afsluiten van het dienstjaar moet geregistreerd worden in de boekhouding. Ingevolge artikel 238 van de Nieuwe Gemeentewet en artikel 46, § 2, 3°, van het Algemeen Reglement op de Gemeentelijke Comptabiliteit moet er immers een vastgesteld recht geboekt worden op het ogenblik van de aanvaarding door de gemeenteraad van de leningsvoorwaarden.

Het was de bedoeling van de regelgever om het invorderingsrecht tot uiting te laten komen in de gemeenteboekhouding op het moment van het ontstaan van de wilsovereenstemming. Intussen vallen de overeenkomsten inzake het aangaan van leningen onder de toepassing van de wetgeving op de overheidsopdrachten. De overeenkomst komt tot stand door de gunning door het college van burgemeester en schepenen van de opdracht aan een financiële instelling.

Daaruit volgt dat het vastgesteld recht moet geboekt worden op het ogenblik van de gunning, maar dan rijst de vraag voor welk bedrag men een recht zal boeken. De financieringstechnieken zijn immers grondig geëvolueerd. Zo behelst de gunning van een leningenpakket niet noodzakelijk de verplichting om het ganse bedrag op te nemen. Dit zou immers kunnen leiden tot overbodige financiële kosten voor het gemeentebestuur. Het is eerder aangewezen om leningelden slechts op te nemen in functie van de behoefte aan werkkapitaal.

De boeking van een vastgesteld recht heeft bovendien voor gevolg dat er tegelijkertijd reeds een schuld op lange termijn wordt geboekt. Zolang de gemeente geen gelden heeft opgenomen, heeft ze echter nog geen schuld aan de financiële instelling. Het is dan ook aangewezen dat enkel de reële schuld tot uiting wordt gebracht. Door de onderlinge samenhang kan bijgevolg enkel dat bedrag als een vastgesteld recht worden geboekt.

Het is echter wel aangewezen om het volledige recht van de gemeente tot het opnemen van de gelden, in de gemeenteboekhouding te kunnen opvolgen. Hiervoor kan men gebruik maken van de rekeningen van de klasse 0.

4.4.2. Het exploitatieverlies van de intercommunale verenigingen

Verschillende gemeenten boeken de bijdragen in het verlies van hun intercommunale verenigingen, en meer bepaald in de sector milieu, op het begrotingsartikel FFF/435-01, in de economische groep overdrachten. Een dergelijke boeking is niet correct : de bijdragen moeten worden geboekt binnen de economische groep schuld, onder het begrotingsartikel FFF/222-01.

4.5. De overboekingen van de gewone naar de buitengewone dienst

Overboekingen van de gewone naar de buitengewone dienst moeten altijd volledig worden uitgevoerd tijdens het dienstjaar, namelijk de vastlegging en aanrekening van de uitgave op de gewone dienst, en de vaststelling van het recht op de buitengewone dienst.

Een eventueel overschot dat ontstaat op de buitengewone dienst — indien de aanrekeningen op de buitengewone dienst voor de investeringsuitgaven uiteindelijk kleiner zijn dan de vastgelegde bedragen — kan de gemeenteraad bestemmen voor het financieren van andere buitengewone uitgaven.

5. De buitengewone dienst en de opbrengsten verkoop Telenet

De gemeenten mogen in hun begroting enkel die opbrengsten inschrijven waarvan de inning vaststaat. Concreet betekent dit dat enkel de door de gemeenten effectief gerealiseerde ontvangsten of de door de intercommunale gerealiseerde ontvangsten die zeker naar de gemeente zullen worden doorgestort, in de begroting 2004 mogen worden ingeschreven.

Telenetaandelen zijn nergens als financiële, vaste activa in de gemeentelijke boekhouding opgenomen. De gemeenten participeren immers onrechtstreeks in Telenet door de onderschrijving van kapitaal in hun intercommunale voor informatie- en communicatiesignalen die de Telenetaandelen bezit.

Alle verrichtingen inzake de verkoop van aandelen en distributie-installaties verlopen dus op het niveau van de intercommunale. Het is pas op het ogenblik dat de intercommunale die verrichtingen in haar rekeningen verwerkt heeft, dat het resultaat ervan aan de aandeelhouders kan worden toegekend.

Dat betekent ook dat, met uitzondering van de terugbetaling van kapitaal, alle opbrengsten als dividenden aan de aandeelhouders worden uitgekeerd en bijgevolg in de gewone dienst van de gemeentelijke begroting terecht komen.

De buitengewone ontvangsten ten gevolge van de verkoop van Telenet (terugbetalingen van kapitaal) kunnen worden gebruikt voor de financiering van om het even welke buitengewone uitgave.

Enkel op voorwaarde dat hun aanslagvoet van de aanvullende personenbelasting én hun opcentiemen op de onroerende voorheffing minstens gelijk zijn aan het gemiddelde van de Vlaamse gemeenten, kunnen de lokale overheden vrij bepalen in welke mate zij de Telenet-opbrengsten boeken op de gewone begroting, reserveren voor toekomstige pensioenuitgaven, dan wel ze overboeken naar de buitengewone dienst.

Als zij niet aan de gestelde voorwaarde inzake de gemiddelde aanslagvoeten voldoen, dan mogen de gemeenten de ontvangsten, te boeken op de gewone dienst, uitsluitend gebruiken voor de aanleg van reserves voor toekomstige pensioenuitgaven of voor overboeking naar de buitengewone dienst, ter financiering van buitengewone uitgaven.

Als gemiddelde hanteren de gemeenten 7 % voor de aanvullende personenbelasting en 1 250 opcentiemen op de onroerende voorheffing.

6. Opbrengsten Cross Border Lease

De gemeenten die hun rioleringsstelsels in een Cross border lease-transactie wensen onder te brengen, mogen de opbrengst die daaruit voortvloeit pas in hun begroting opnemen op het moment van het definitief sluiten van de contracten, met andere woorden op de dag van de closing (= het contract met de investeerder). Slechts op dat moment krijgt men immers volledige zekerheid over het doorgaan van de transactie en over het exacte bedrag dat aan de gemeente zal toekomen.

Het volledige netto financieel voordeel dat de gemeente uit de transactie bekomt wordt ingeschreven op de buitengewone dienst van de gemeentelijke begroting.

III. INSTRUCTIES VOOR DE MEERJARENPLANNEN EN DE BUDGETTEN VAN DE OPENBARE CENTRA VOOR MAATSCHAPPELIJK WELZIJN

Met het decreet van 17 december 1997 houdende wijziging van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn is de zogenaamde « Nieuwe O.C.M.W.-boekhouding » ingevoerd.

In tegenstelling tot wat haar oorspronkelijke benaming laat vermoeden en in tegenstelling tot wat voor de Nieuwe Gemeentelijke Comptabiliteit geldt, gaat het hier niet om een louter boekhoudkundige hervorming. Er worden immers een reeks nieuwe O.C.M.W.-beleidsinstrumenten, dikwijls afgekort als de NOB (de nieuwe O.C.M.W. beleidsinstrumenten), ingevoerd. Die instrumenten moeten het O.C.M.W. in staat stellen een bedrijfsvoering te kiezen die past bij de voortdurend veranderende omgeving waarbinnen het opereert, en de interne en externe mogelijkheden en uitdagingen. Daarbij wordt aan het O.C.M.W. een grote mate van vrijheid gelaten. De NOB-regelgeving biedt slechts een minimumkader.

Het hanteren van deze zeer vernieuwende instrumenten vergt een diepgaand leerproces dat niet op één jaar kan worden voltooid. Eigenlijk eindigt dat leerproces nooit. Het boekjaar 2003 is het eerste boekjaar waarin alle Vlaamse O.C.M.W.'s met deze nieuwe instrumenten werken. Dat betekent niet dat alle O.C.M.W.'s al in 2004 gebruik zullen maken van alle mogelijkheden die door de bovengenoemde wetgeving worden geboden.

De wetgeving waarnaar in dit deel van de omzendbrief verwezen wordt, alsook de uitgewerkte voorbeelden en toelichtende documenten, zijn consulteerbaar op het volgende internetadres :

<http://www.binnenland.vlaanderen.be/ngob>

1. Meerjarenplan

Een eigentijds overheidsbeleid gaat uit van een visie op lange termijn en is vastgelegd in een ernstige meerjarenplanning. In die zin beschikken de Vlaamse gemeenten al sedert 1990 over een meerjarig financieel beleidsplan. Vanaf het dienstjaar 1999 moeten ook alle Vlaamse O.C.M.W.'s hun beleid voor langere termijn vastleggen in een meerjarenplan. Het meerjarenplan van de O.C.M.W.'s is meer dan een financieel meerjarenplan.

Sedert het boekjaar 2003 gelden voor alle O.C.M.W.'s, naast de bepalingen van de O.C.M.W.-wet, die van het besluit van de Vlaamse regering van 17 december 1997 en van het ministerieel besluit van 20 juni 2001 betreffende de boekhouding en de administratieve organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn.

1.1. Vorm

Het meerjarenplan bestrijkt een periode van minstens drie en hoogstens zes boekjaren en bestaat uit een strategische nota en een financiële nota. Beide onderdelen hangen intern samen en sluiten op elkaar aan. Het meerjarenplan moet eveneens aansluiten op de andere plannen van de lokale overheden, dus ook op die van de gemeente.

Het meerjarenplan wordt in zijn geconsolideerde vorm ter goedkeuring voorgelegd aan de raad voor maatschappelijk welzijn. Het gedetailleerde meerjarenplan ligt uiteraard ter inzage van de raadsleden.

Naar bestaande plannen of naar andere documenten kan eenvoudig worden verwezen. Daarbij moet men waken over de leesbaarheid van het meerjarenplan en over de actualiteit van de gegevens. Uiteraard moeten de stukken waarnaar wordt verwezen, ter beschikking van de gebruiker liggen.

Breedvoerig proza hoort niet thuis in het meerjarenplan. Tabellen, kerncijfers en grafieken worden het best zo eenvoudig mogelijk gehouden. In de toelichtingen wordt onder meer verduidelijkt van welke hypothesen men vertrekt.

Sinds het van kracht worden van de wijzigingen aan de O.C.M.W.-wet van 5 juli 2002 (*Belgisch Staatsblad* van 14 augustus 2002) omvat het meerjarenplan verplicht als bijlage een protocol, in consensus opgesteld door het overlegcomité. Het garanderen van de sociale grondrechten voor eenieder via een geïntegreerd lokaal sociaal beleid is meer en meer een taak van zowel de gemeente als het O.C.M.W. Het is vooral om die reden dat het protocol expliciet moet omvatten wat de taakafspraken en de concrete samenwerking voor de legislatuur hieromtrent tussen de gemeente en het O.C.M.W. zijn. Door een dergelijk protocol kunnen de lokale besturen erover waken dat overlappingsen worden vermeden maar ook — en wat het belangrijkste is — dat alle aspecten van het sociale luik worden opgenomen.

Dat protocol sluit trouwens perfect aan bij artikel 12 van het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds. Het artikel bepaalt dat elke gemeente kan vragen om een deel van zijn aandeel in het Gemeentefonds rechtstreeks op de rekening van het O.C.M.W. te storten. De beslissing daartoe moet uitgaan van de O.C.M.W.-raad en de gemeenteraad. Het gemeentefonds wordt uitvoerig toegelicht onder punt IV 4.

1.2. Inhoud

Bij de NOB bepaalt de strategie het budget. De beleidsnota bij het budget sluit aan op de strategische nota. De budgetten worden afgeleid uit de financiële nota van het meerjarenplan.

Het budget volgt uit het geactualiseerde meerjarenplan.

Het meerjarenplan bestaat uit een strategische nota en een financiële nota.

De strategische nota

De strategische nota is het instrument bij uitstek voor de politieke en ambtelijke leiding om het centrum en de verbonden instellingen te sturen. Het is de schriftelijke neerslag van het strategisch plan van het openbaar centrum.

In de strategische nota, die vertrekt van de afspraken in het protocol, worden de beleidsopties inzake de externe en de interne werking van het centrum toegelicht.

Deze nota bevat onder meer de volgende gegevens :

- de toekomstige prioriteiten van het O.C.M.W.,
- de werkwijze en de te volgen procedures om die prioriteiten te realiseren,
- de wijze van opvolgen van de effectieve realisatie van die prioriteiten,
- met betrekking tot de interne werking : de wijze waarop de performantie van de organisatie minstens kan behouden worden en de wijze waarop de performantie eventueel kan worden verbeterd,
- met betrekking tot de externe werking : de behoeften van het O.C.M.W. en de mate waarin het O.C.M.W. die behoeften wil en kan invullen.

Het strategische karakter van deze nota zal vanzelfsprekend afhankelijk zijn van de weg die het O.C.M.W. heeft afgelegd op het vlak van het strategisch management.

In de strategische nota zal in elk geval rekening gehouden worden met elementen uit het zorgstrategisch plan en het personeelsplan. De samenhang tussen de werking en de beleidsinitiatieven van de gemeente en het O.C.M.W. moet zeker ter sprake komen in de strategische nota.

In de strategische nota kan onder meer aandacht geschonken worden aan :

- de dienstverlening (het aanbod en het tariefbeleid),
 - de erkenningen en subsidiëringen,
 - het personeelsbeheer,
 - het schuldbeheer,
 - de overdrachten, en in het bijzonder de ontwikkeling van de nettokosten inzake de maatschappelijke dienstverlening,
 - de telecommunicatie (Internet) en de automatisering,
 - de implementatie van de NOB,
 - de investeringsprojecten, onder meer VIPA.
- opteren we voor zoveel mogelijk zelf te vervullen of besteden we zo veel mogelijk uit

De financiële nota

De financiële weerslag van de beleidsopties moet terug te vinden zijn in de financiële nota.

Die bestaat uit de volgende onderdelen :

* Exploitatieplanning

De exploitatieplanning bevat de raming van de opbrengsten en de kosten, waarbij onder meer rekening wordt gehouden met de opties uit de strategische nota en met de financiële weerslag van de uitvoering van de projecten die gepland zijn voor investeringen.

De kosten en de opbrengsten worden geconsolideerd weergegeven volgens schema 1 van het ministerieel besluit van 20 juni 2001. De planning bevat minstens de cijfers van de rekening 2002, het budget 2003, inclusief de al doorgevoerde budgetaanpassingen, en de prognoses voor 2004, 2005 en 2006.

* Planning van investeringen en desinvesteringen

Deze planning bevat de vooruitzichten inzake investeringen en de financiering daarvan, eventueel door middel van desinvesteringen. Ze wordt opgesteld volgens schema 2 van het ministerieel besluit van 20 juni 2001.

De tabellen bevatten minstens de cijfers voor 2004, 2005 en 2006. Om dit schema te kunnen opstellen moet er van alle investeringsprojecten, zowel van de nieuwe als van de al lopende projecten, een uitsplitsing over de jaren heen geraamd worden volgens de geplande realisatietermijn. Elk van de kolommen van de meerjarenplanning bevat dan de som van de overeenstemmende kolommen van de onderscheiden investeringsprojecten.

* Liquiditeitenplanning, cashflow en berekening van de gemeentelijke bijdrage

Deze planning wordt opgesteld volgens schema 3 van het ministerieel besluit van 20 juni 2001. Voetnoot 10 van dit ministerieel besluit bepaalt dat tabel 3, de liquiditeitentabel, pas verplicht wordt op een later te bepalen datum. De besturen zijn dus wel verplicht de tabellen 1, 2 en 4 van schema 3 op te stellen. Bovendien wordt hen aangeraden ook de delen 1, 2, 3 en 4B van tabel 3 op te stellen. Deze onderdelen vormen immers een wezenlijke meerwaarde aan de planning en vergen geen bijzondere inspanningen.

Om deel 4A te kunnen opstellen is de beschikking over een gebudgetteerde balans echter zo goed als onontbeerlijk. De meeste boekhoudprogramma's waar de O.C.M.W.'s mee werken kunnen die helaas nog niet leveren. Toch is dit onderdeel een goed instrument om de behoefte aan werkkapitaal te verantwoorden. O.C.M.W.'s die aan de gemeente een tussenkomst in het werkkapitaal vragen, kunnen dus het best proberen om ook dit onderdeel op te stellen en zo hun vraag te ondersteunen.

Bovendien kan op die manier een gestructureerde verantwoording worden gegeven van het overzicht van de totale gemeentelijke bijdrage in tabel 4.

De tabellen bevatten minstens de cijfers van de rekening 2002, het budget 2003, inclusief de al doorgevoerde budgetwijzigingen, en de prognoses voor 2004, 2005 en 2006.

1.3. Procedure

Het opmaken van een strategisch plan is een proces dat heel wat tijd en energie vraagt. Een gestructureerde aanpak is dus wenselijk. Grosso modo kunnen we bij de ontwikkeling ervan vier fasen onderscheiden :

- de voorbereidende fase;
- de analysefase;
- de beleidsbepalende fase;
- de afrondingsfase, waarin de strategische nota zijn definitieve vorm krijgt.

O.C.M.W.'s die voor de eerste maal een meerjarenplan opmaken

De opmaak van een meerjarenplan is een teamgebeuren. De secretaris draagt de eindverantwoordelijkheid over het voorontwerp. Hij zal een belangrijke schakel zijn tussen het politieke en ambtelijke personeel, die het meerjarenplan concreet invullen. Het is wenselijk om bij het planningsproces de belangrijkste budgethouders en/of diensthoofden te betrekken.

Het voorontwerp van meerjarenplan wordt, na advies van de budgetcommissie, voorgelegd aan het overlegcomité. De budgetcommissie zal onder andere onderzoeken in welke mate het meerjarenplan in overeenstemming is met de overige meerjarenplannen waarmee de lokale overheid wordt geconfronteerd.

Na het advies van het overlegcomité stelt de raad voor maatschappelijk welzijn het meerjarenplan vast en bezorgt het overeenkomstig artikel 88, § 1, van de O.C.M.W.-wet vóór 15 september ter goedkeuring aan de gemeenteraad. De gemeenteraad kan des gewenst het meerjarenplan aanpassen. Het zou onverstandig zijn indien de gemeenteraad beslist het meerjarenplan aan te passen geen rekening te houden met de afspraken die in het overlegcomité werden gemaakt. Dit zou voor gevolg hebben dat de taakafspraken tussen het O.C.M.W. en de gemeente meteen inhoudloos worden.

Om te vermijden dat de gemeenteraad beslist het meerjarenplan aan te passen, en de taakafspraken hierdoor mogelijks op de helling zet, wordt er best voor gezorgd dat het plan de resultante is van een zo ruim mogelijke consensus.

Het is de voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn die het meerjarenplan toelicht op de gemeenteraadsvergadering waarop het geagendeerd is.

O.C.M.W.'s die al over een meerjarenplan beschikken

De O.C.M.W.-wet bevat bepalingen over het meerjarenplan die tegenstrijdig kunnen overkomen.

In artikel 87, § 2, 3°, van de wet wordt het meerjarenplan gedefinieerd als het jaarlijks geactualiseerde plan dat steeds een periode van minimaal drie en maximaal zes boekjaren bestrijkt.

Daar tegenover staat artikel 88, § 1, van de O.C.M.W.-wet. Overeenkomstig het eerste lid van die bepaling stelt de raad voor maatschappelijk welzijn minstens in het jaar van zijn volledige vernieuwing een meerjarenplan vast. Overeenkomstig het tweede lid wordt het meerjarenplan vóór 15 september aan de gemeenteraad ter goedkeuring bezorgd voor zover het werd gewijzigd. Uit deze bepalingen kan worden afgeleid dat het meerjarenplan niet jaarlijks moet worden gewijzigd en vastgesteld.

De zin « Voorzover het meerjarenplan werd gewijzigd, wordt het vóór 15 september aan de gemeenteraad overgezonden » is via amendement in de tekst gevoegd tijdens de bespreking in het Vlaams Parlement. Uit die bespreking blijkt duidelijk dat het de wil van de decreetgever is dat er niet elk jaar opnieuw een meerjarenplan aan de gemeenteraad moet worden voorgelegd. Een dergelijke overzending is slechts verplicht zodra er enige wijziging is.

De decreetgever heeft echter de definitie van het meerjarenplan in artikel 87 niet aangepast en verplicht de O.C.M.W.'s jaarlijks hun meerjarenplan te actualiseren. Het actualiseren van het meerjarenplan kan eruit bestaan dat de cijfers van het laatste budget vervangen worden door de ondertussen gekende rekeningcijfers.

O.C.M.W.'s die hun meerjarenplan wijzigen, volgen de procedure die eerder beschreven is onder O.C.M.W.'s die voor het eerste maal een meerjarenplan opmaken.

2. Het budget

2.1. Vorm

De O.C.M.W.'s stellen hun budgetten op in de vorm die vereist wordt krachtens het besluit van de Vlaamse regering van 17 december 1997 en het ministerieel besluit van 20 juni 2001, betreffende de boekhouding en de administratieve organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn.

Het budget omvat de beleidsnota, het exploitatiebudget, de investeringsbudgetten en het liquiditeitenbudget, met daarbij de vastlegging van de gebudgetteerde gemeentelijke bijdrage.

* De beleidsnota sluit aan op de strategische nota uit het meerjarenplan.

Ze omvat minimaal een bespreking van de beleidsdoelstellingen van het centrum en van de operationele doelstellingen van elke budgethouder, een bespreking van de gebudgetteerde kosten en opbrengsten per activiteiten-centrum, een analyse van de kostprijzen en een bespreking van de financiële toestand van het centrum.

* Het exploitatiebudget omvat de raming van alle kosten en opbrengsten van zowel de bestaande als de nieuw geplande activiteiten.

Het wordt opgesteld zowel per activiteiten-centrum als voor het centrum in zijn geheel, volgens schema 5 van het ministerieel besluit van 20 juni 2001. Het bevat minstens in omgekeerde volgorde de cijfers van de rekening 2002, het budget 2003, inclusief de al doorgevoerde budgetwijzigingen, en de prognose voor 2004.

Het exploitatiebudget wordt opgesteld met gebruik van alle rubrieken van het schema, inclusief die van de resultaatsverwerking. Aangezien met de NOB gestreefd wordt naar een outputbudgettering is het immers wenselijk dat in de budgetten de relatie kan worden gelegd tussen de gemeentelijke bijdrage en de operationele doelstellingen.

* Het investeringsbudget wordt opgesteld per project volgens schema 6 van het ministerieel besluit van 20 juni 2001.

In functie van de meerjarenplanning is het noodzakelijk de realisatietermijn zorgvuldig in te schatten.

* Het liquiditeitsbudget wordt enkel opgesteld voor het O.C.M.W. in zijn geheel, volgens schema 7 van het ministerieel besluit van 20 juni 2001.

Voetnoot 30 van dit ministerieel besluit bepaalt dat tabel 3, de liquiditeitentabel, pas verplicht wordt op een later te bepalen datum. De besturen zijn dus wel verplicht de tabellen 1, 2 en 4 op te stellen. Bovendien wordt hen aangeraden ook de delen 1, 2, 3 en 4B van tabel 3 op te stellen. Deze onderdelen vormen immers een wezenlijke meerwaarde voor het budget en vergen geen bijzondere inspanningen.

Om deel 4A te kunnen opstellen is de beschikking over een gebudgetteerde balans zo goed als onontbeerlijk. De meeste boekhoudprogramma's waar de O.C.M.W.'s mee werken kunnen die helaas nog niet leveren. Dit onderdeel is nochtans een goed instrument om de behoefte aan werkkapitaal te verantwoorden. O.C.M.W.'s die aan de gemeente een tussenkomst in het werkkapitaal vragen, zouden dus best trachten ook dit onderdeel op te stellen om hun vraag te ondersteunen.

Bovendien kan op deze manier een gestructureerde verantwoording worden gegeven van het overzicht van de totale gemeentelijke bijdrage in tabel 4.

De tabellen bevatten minstens de cijfers van de rekening 2002, het budget 2003, inclusief de reeds doorgevoerde budgetwijzigingen, en de prognose voor 2004.

2.2. Inhoud

Voor de inhoudelijke aspecten van het budget van het O.C.M.W. verwijs ik naar de gemeenschappelijke onderrichtingen van rubriek IV.

In de rand hiervan wens ik er de aandacht op te vestigen dat het van primordiaal belang is dat de jaarrekening een getrouw beeld weergeeft.

2.3. Procedure

De O.C.M.W.-secretaris maakt, bij voorkeur in samenwerking met de ontvanger en de budgethouders of de diensthoofden, het voorontwerp van het budget op. Na het advies van de budgetcommissie wordt het voorgelegd aan het overlegcomité.

Het door de raad voor maatschappelijk welzijn vastgestelde budget wordt vóór 15 november aan de gemeenteraad bezorgd. De voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn licht ook het budget toe op de gemeenteraadsvergadering.

Als het budget binnen de grenzen blijft van de gemeentelijke bijdrage die opgenomen is in het meerjarenplan, neemt de gemeenteraad er alleen kennis van. Als het budget de grenzen van de gemeentelijke bijdrage die opgenomen is in het meerjarenplan, overschrijdt, kan de gemeenteraad die afwijking vaststellen en op die punten het budget aan het meerjarenplan aanpassen. Een budget blijft binnen het meerjarenplan wanneer de bedragen vermeld in schema 7, tabel 4, van de bijlage van het ministerieel besluit van 20 juni 2001 kleiner of gelijk is aan de overeenstemmende bedragen vermeld in schema 3, tabel 4, van diezelfde bijlage.

Tot slot wens ik de O.C.M.W.-besturen te wijzen op artikel 9 van het besluit van de Vlaamse regering van 17 december 1997 betreffende de boekhouding en de administratieve organisatie van de O.C.M.W.'s, dat bepaalt dat vóór de definitieve vaststelling van het exploitatiebudget, de besturen door middel van voorlopige kredieten uitgaven mogen doen waarvoor een uitvoerbaar krediet uitgetrokken was op het exploitatiebudget van het vorige boekjaar. Die voorlopige kredieten mogen, per verlopen of begonnen maand, niet meer bedragen dan één twaalfde van het exploitatiebudget van het vorige boekjaar, evenwel met een maximum van drie twaalfden.

3. Partnerschap

Een professionele samenwerking binnen het O.C.M.W. en tussen het O.C.M.W. en de gemeente is een noodzakelijke voorwaarde voor het opstellen van een degelijk meerjarenplan. De budgetcommissie, of een daarop geïnspireerde werkgroep, en het overlegcomité zijn daarvoor de geëigende instrumenten.

3.1. De budgetcommissie

De budgetcommissie is een nieuw orgaan binnen het O.C.M.W. Haar rechtsgrond is te vinden in artikel 87bis van de O.C.M.W.-wet. Ze komt niet ter sprake in artikel 88, §§ 1 en 2, van die wet.

De budgetcommissie bestaat minimaal uit de voorzitter, de secretaris en de ontvanger. De raad voor maatschappelijk welzijn bepaalt in zijn huishoudelijk reglement de verdere voorwaarden voor de samenstelling van de commissie. Indien ze niet eerder in de procedure betrokken zijn geweest, is het aan te bevelen dat de ambtenaren die budgethouder zijn, deel uitmaken van de commissie.

De budgetcommissie komt samen op verzoek van de voorzitter of de secretaris. Ze adviseert schriftelijk over het voorontwerp van het meerjarenplan en van de budgetten. Ze verleent haar advies vooraleer deze documenten aan enig ander orgaan worden voorgelegd.

3.2. Het overlegcomité

Een overleg tussen de gemeente en het O.C.M.W. dat ernaar streeft een zo ruim mogelijk draagvlak te hebben vermijdt dat door de gemeenteraad ter zitting het meerjarenplan wordt aangepast. Indien het budget nadien de grenzen van de gemeentelijke bijdrage respecteert, wordt het budget slechts ter kennisgeving voorgelegd. Externe ontwikkelingen en het doelgericht bereiken van een visie op lange termijn zijn het uitgangspunt van de besprekingen. De gemeente en het O.C.M.W. zouden daarbij evenwaardige partners moeten zijn.

In dit verband is het eveneens noodzakelijk dat beide besturen elkaar zo snel mogelijk de noodzakelijke documenten, waaronder de rekening, toesturen. Op die manier kunnen beide besturen zo snel mogelijk een correct beeld krijgen van de financiële toestand van het andere bestuur.

IV. GEMEENSCHAPPELIJKE INSTRUCTIES VOOR GEMEENTEN EN O.C.M.W.'S

1. Personeel

1.1. Toepassing van de sectorale akkoorden voor het lokale personeel

Het sectoraal akkoord 2003-2004 bevat slechts één personeelsbeleidsmaatregel, namelijk de geleidelijke verhoging van het vakantiegeld van het lokale personeel om in 2006 op te lopen tot 92 % van een twaalfde van het jaarsalaris.

In chronologische volgorde kan de afspraak van het sectoraal akkoord over de verhogingen van het vakantiegeld als volgt weergegeven worden :

2003 : geen enkele verhoging van het vakantiegeld,

2004 : 92 % van één twaalfde van het jaarsalaris voor de niveaus E en D + 300 euro op het forfaitaire gedeelte voor de niveaus C, B en A,

2005 : 92 % voor niveau C + 450 euro op het forfaitaire gedeelte voor de niveaus B en A,

2006 : 92 % voor alle niveaus, dus met inbegrip van niveau B en A.

De lokale besturen berekenen zelf de effectieve budgettaire weerslag hiervan zowel in de begrotingen en de budgetten voor 2004 als in de meerjarenplanning, rekening houdend met het aantal personeelsleden waarop de verschillende verhogingen van toepassing worden en rekening houdend met de hierboven genoemde fasering.

De financiële weerslag van dit sectoraal akkoord wordt bij volledige uitvoering in 2006 (92 % voor iedereen) en voor de totaliteit van de lokale overheden die onder de toepassing ervan vallen, geraamd op een stijging van gemiddeld 3 % van de totale loonmassa.

Bij implementatie van de maatregelen uit vorige akkoorden, voor zover die nog niet zijn ingevoerd, moeten de gemeenteraden de financiële gevolgen van hun beleidskeuze aangeven in een omstandige nota. Dat geldt voor de ramingen in zowel de begroting 2004 als in de meerjarenplanning.

1.2. Evolutie van de personeelsuitgaven

Om actuele informatie te bekomen inzake de evolutie van de personeelsuitgaven en een juiste inschatting te kunnen maken van de stijging van de werkelijke loonkosten, kunnen de besturen steeds terecht op de webstek van het Federaal Planbureau : <http://www.plan.be>

Op basis van deze maandvooruitzichten zou de gemiddelde jaarinflatie (nationaal indexcijfer der consumptie-prijzen) in 2003 op 1,5 % uitkomen, tegenover 1,64 % in 2002 en 2,47 % in 2001. De groeivoet van de zgn. «gezondheidsindex», die onder meer gebruikt wordt bij de berekening van de indexering van lonen, sociale uitkeringen en huurprijzen, zou in 2003 gemiddeld 1,4 % belopen, tegenover 1,78 % in 2002 en 2,74 % in 2001.

Op basis van de gegevens waarover ik momenteel beschik, is een overschrijding van de spilindex ten vroegste in november 2004 te verwachten, zodat voor de begroting 2004 geen aanpassing van de lonen te verwachten valt.

Van de besturen wordt verwacht dat ze de budgettaire weerslag van alle voorgenoemde maatregelen nauwkeurig ramen in zowel de begroting en het budget als in de meerjarenplanning. De in de meerjarenplanning opgenomen cijfers moeten in elk geval op voldoende wijze worden toegelicht.

2. Pensioenen

Ik wens opnieuw de aandacht van de besturen te vragen voor de pensioenproblematiek, die een van de belangrijkste uitdagingen wordt voor de volgende jaren. Het aantal pensioengerechtigden ten laste van de gemeente en het O.C.M.W. zal de patronale bijdrage immers substantieel doen stijgen.

Het is nodig dat de besturen tijdig op deze werkelijkheid anticiperen. Het aanleggen van pensioenreserves met het oog op de solidariteit tussen de generaties is geen gemakkelijke keuze, aangezien deze reserves bovenop de huidige pensioenbijdragen komen. Daardoor ontstaat er minder ruimte voor andere gewone of buitengewone gemeentelijke uitgaven en exploitatie- of investeringsuitgaven voor de O.C.M.W.'s.

De lokale besturen bepalen zelf op welke wijze zij financiële middelen reserveren voor dit doel. Dat kan door binnen de eigen begroting en het budget een reservefonds of een voorziening voor pensioenen aan te leggen of via een overeenkomst met een verzekeringsinstelling voor de opbouw van een pensioenfonds (fondsen voor collectieve kapitalisatie). Als de besturen voor die laatste mogelijkheden opteren, geldt uiteraard het principe van de mededinging bij het toewijzen van het contract.

3. De werkingskosten

Bij een gelijkblijvend beleid wordt de normale stijging van de werkingskosten voor 2004 op 1,5 % geraamd. In de meerjarenplanning kan eveneens rekening worden gehouden met een stijging van 1,5 % per jaar.

Toch beveel ik aan dat de besturen de verschillende dienstverleningspakketten grondig doorlichten en hun beleid bijsturen waar nodig. Eventuele nieuwe beleidsmaatregelen, besparingen of nieuwe uitdagingen worden in het beleidsplan uiteraard op voldoende wijze toegelicht.

4. Het Gemeentefonds

Het evolutiepercentage van het aandeel in het Gemeentefonds verschilt grondig van gemeente tot gemeente. De gemeenten moeten zich daarom strikt houden aan de bedragen die door de administratie Binnenlandse Aangelegenheden per afzonderlijke brief meegedeeld worden.

Geen enkele gemeente ontvangt een lager bedrag dan de som van de vroegere fondsen van het jaar 2002, met name het vroegere gemeentefonds, het investeringsfonds en het waarborggedeelte van het sociaal impulsfonds. Bovendien ontvangen de vroegere SIF + gemeenten, die niet opgenomen zijn in het stedenfonds, ook zeker hun SIF + aandeel 2002.

Ik vestig er ook de aandacht op dat vanaf 2004 de regeling ingaat inzake de geleidelijke vermindering van de aandelen in het gemeentefonds voor de gemeenten met lage aanslagvoeten inzake de aanvullende personenbelasting of de onroerende voorheffing. Het aandeel van de gemeenten met een aanslagvoet APB lager dan 5 %, of OOV lager dan 700 opc, wordt verminderd en herverdeeld volgens de regels bepaald in het decreet. Wat de APB betreft, wordt het aandeel na toepassing van de waarborgregeling verminderd met 0,5 % voor elk tiende van een procent onder de drempelwaarde van 5 %. Op basis van het percentage APB kan het aandeel van een gemeente maximaal met 25 % verminderd worden.

Voor de opcentiemen op de onroerende voorheffing wordt het aandeel na toepassing van de waarborgregeling verminderd met 25/700 procent voor elk opcentiem onder de drempelwaarde. Ook hier kan het aandeel van een gemeente maximaal 25 % dalen.

De geschetste verminderingen van de aandelen wordt gradueel ingevoerd : één derde in 2004, twee derde in 2005 en volledig vanaf 2006.

Het decreet op het Gemeentefonds bepaalt ook dat de O.C.M.W.'s een basisfinanciering ontvangen van acht procent van het totale gemeentelijke aandeel, tenzij de gemeenteraad en O.C.M.W.-raad samen over een andere verdeelsleutel beslissen en die aan de administratie Binnenlandse Aangelegenheden meedelen, uiterlijk op 30 juni van het jaar dat aan de verdeling voorafgaat.

Voor 2004 was 30 juni 2003 de uiterste datum om een eventuele wijziging van de verdeelsleutel mee te delen. Als dat niet gebeurde, blijft de in 2003 toegepaste verdeling behouden. Ik wijs erop dat elk meegedeeld verdelingspercentage of bedrag ook voor de verdeling van het gemeentefonds van 2005 behouden blijft, tenzij door de gemeenteraad en de O.C.M.W.-raad tot een wijziging beslissen en die aan de administratie meedelen voor 30 juni 2004.

De uit het Gemeentefonds aan het O.C.M.W. toegekende middelen worden rechtstreeks gestort op de rekening van het O.C.M.W. en in het exploitatiebudget ingeschreven onder de rubriek I.E. Andere opbrengsten, algemene rekening 740 werkingsubsidies.

Ik wens er de aandacht op te vestigen dat ingevolge de voetnoot bij deze algemene rekening uit het minimum algemeen rekeningstelsel de verplichting geldt een aparte algemene rekening voor de opbrengsten uit het fonds in het rekeningstelsel op te nemen. Het O.C.M.W. kan beslissen het haar toegekende deel uit het gemeentefonds geheel of gedeeltelijk toe te wijzen aan specifieke projecten. In dat geval wordt de betrokken opbrengst uit het gemeentefonds ingeschreven op het activiteitencentrum waarop de kosten van die projecten werden geboekt. De opbrengst van het deel van het fonds dat het O.C.M.W. beschouwt als een algemene financiering wordt in geschreven op het centraal activiteitencentrum « Algemeen bestuur ».

Met de Dexia Bank, die optreedt als kassier van de Vlaamse Gemeenschap, werden specifieke en geautomatiseerde procedures uitgewerkt om de betalingen ten gunste van de besturen optimaal te laten uitvoeren. Alle financiële verrichtingen inzake het Gemeentefonds verlopen daardoor in principe via deze bankinstelling en de storting gebeurt op de Dexia Bankrekening van de besturen. Als de besturen een andere regeling wensen, moeten zij de administratie Binnenlandse Aangelegenheden daarom verzoeken een rekeningnummer bij een andere financiële instelling dan de Dexia Bank te gebruiken.

5. De schulduitgaven

De besturen schrijven in hun begrotingen en budgetten voor 2004 en in hun meerjarenplanning een realistische intrestlast in, gestaafd door een individuele berekening. Daarin houden ze rekening met de lopende leningcontracten, de nieuwe op te nemen leningen, de looptijd van de leningen, de herzieningsperiodiciteiten en de evolutie van de rentevoeten.

In de komende jaren kan een lichte stijging van de rentevoeten worden verwacht. Voor de opmaak van de begroting 2004 kunnen de besturen algemeen uitgaan van een nominale langetermijnrente van 4,4 % (bron : Federaal Planbureau).

V. SLOTBEMERKINGEN

Mijn administratie voor Binnenlandse Aangelegenheden en haar provinciale afdelingen, die instaan voor de voorbereiding van het toezicht op de begrotingen, budgetten en meerjarenplanning, staan steeds ter beschikking voor verdere toelichtingen bij deze omzendbrief. De uitoefening van het eerstelijnstoezicht werd samengebracht bij de gouverneurs, als commissarissen van de Vlaamse regering

Mijn kabinet bevindt zich op het volgende adres :

De heer Paul Van Grembergen

Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken

Martelaarsplein 7, 1000 Brussel

tel. : 02-553 23 11

fax : 02-553 23 05

e-mail : kabinet.vangrembergen@vlaanderen.be

Uiteraard worden de dossiers en de briefwisseling die erover gevoerd wordt, rechtstreeks gezonden naar mijn administratie Binnenlandse Aangelegenheden, op het volgende adres :

Markiesgebouw, Markiesstraat 1, 1000 Brussel.

tel. : 02-553 39 24

fax : 02-553 43 01

e-mail : binnenland@vlaanderen.be

Ik verzoek u, Mevrouw de gouverneur, heren gouverneurs, de datum van publicatie in het *Belgisch Staatsblad* op te nemen in het bestuursmemoriaal.

Ik zend alle besturen rechtstreeks een afschrift van deze omzendbrief. Hij kan ook geraadpleegd worden op het volgende internetadres : <http://www.binnenland.vlaanderen.be>

P. VAN GREMBERGEN,

Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken

Bijlage 1

CONTROLELIJST VOOR DE GEMEENTEN

Documenten die deel uitmaken van de begroting 2004 :

- algemene gegevens betreffende de gemeente (tabel 1)
- programma van de tijdens het dienstjaar uit te voeren investeringen (tabel 6)
- Samenvatting van de leningen (tabel 7)
- Tabel van de schuldevolutie (tabel 8)
- Tabel van het investeringsfonds (tabel 9)
- Meerjarig financieel beleidsplan (2004 tot en met 2007)
- Verslag, bedoeld in artikel 96 van de Nieuwe Gemeentewet
- Syntheserapport bij het ontwerp van de begroting
- Jaarverslag
- Advies van de begrotingscommissie (art. 12 ARGC)

— Ontwerp van milieujaarprogramma (art. 2.1.26 van het decreet van 5 april 1995 houdende bepalingen inzake het milieubeleid. (*Belgisch Staatsblad* van 3 juni 1995), samen met het advies van de gemeentelijke adviesraad voor milieu en natuur (enkel voor gemeenten die met het Vlaamse Gewest een overeenkomst hebben gesloten over het gemeentelijk milieu- en natuurbeleid)

— Lijst van gemeentelijke v.z.w.'s die subsidies ontvangen van meer dan 2.479 euro

— Gegevens betreffende de volgende ramingen :

- Ramingen opcentiemen onroerende voorheffing
- Ramingen personenbelasting en verkeersbelasting
- Ramingen inzake energiedividenden

— Voor de materies die onder het cultuurpact ressorteren : door de gemeenteraad vastgestelde lijst van niet bij name in de begroting vermelde beneficianten van gemeentelijke subsidies en waarvoor geen subsidiereglementen van de gemeenteraad voorhanden zijn

— Bewijs van aanplakking.

Bijlage 2

EVALUATIE BESTANDEN BEGROTINGSREKENING 2001

De bestanden met betrekking tot de jaarrekeningen 2001 werden door de administratie Binnenlandse Angelegenheden nagekeken en eventueel verbeterd. De meest voorkomende fouten zijn te vermijden door de hieronder vermelde richtlijnen te volgen. Wij vragen met aandrang zoveel mogelijk met die richtlijnen rekening te houden. De softwarehuizen zijn hiervan eveneens op de hoogte.

<ul style="list-style-type: none"> * Er mogen geen negatieve bedragen voorkomen in de rekening en de saldibalans en dus ook niet in de bestanden die opgestuurd worden. Een minteken is trouwens niet voorzien in het bestandsprotocol. Als een minteken toch in een veld wordt gebracht, genereert de verwerking van dat bestand ernstige storingen. Negatieve bedragen wijzen op foute boekingen. * Er mogen geen punten of streepjes in de economische en functionele codes, noch in de algemene rekeningnummers gebruikt worden (bijvoorbeeld niet : 951-01 of 951.01; wel : 95101). * Alle gebruikte functionele en economische codes en nummers van algemene rekeningen moeten effectief bestaan, m.a.w. moeten opgenomen zijn in het koninklijk besluit betreffende de nieuwe gemeentelijke comptabiliteit. Door de gemeente zelf gecreëerde codes zijn niet toegestaan. Als de gemeente zich om technische of organisatorische redenen niet kan beperken tot de « officiële lijst », verzoeken we een conversietabel bij te voegen waaruit blijkt met welke « officiële code » de « eigen code » (het best) overeenkomt. 	
<ul style="list-style-type: none"> * De begrotingsrekening die opgestuurd wordt in de vorm van een bestand, moet dezelfde inhoud hebben als de afgedrukte begrotingsrekening in de jaarrekening. * Het bedrag in veld 9 moet het netto vastgesteld recht zijn als het ontvangsten betreft. * De « aard » van het krediet m.b.t. het boni of mali (000/951-01, 000/952-51, 000/991-01 en 000/992-51) moet 52 zijn en niet 50; ook het veld 5 mag in dat geval niet hetzelfde zijn als veld 1 : van het jaartal in veld 1 moet 1 jaar worden afgetrokken. * In afwijking van het koninklijk besluit mogen wel de volgende functionele codes gebruikt worden : 022 Sociaal Impulsfonds 330 Politie 340 Gevangenis 360 Burgerlijke bescherming 550 Energieproductie en -transport : niet-verdeelbare ontvangsten en uitgaven Deze codes worden door de gemeenten algemeen gebruikt. 	<ul style="list-style-type: none"> * De saldibalans die opgestuurd wordt in de vorm van een bestand, moet dezelfde inhoud hebben als de afgedrukte saldibalans in de jaarrekening.

Inhoudstafel

I. ALGEMENE INLEIDING EN BELEIDSKADER

1. Bestuurlijke vernieuwing
2. Meer aandacht voor planmatig besturen.

II. INSTRUCTIES VOOR DE BEGROTINGEN EN MEERJARENPLANNING VOOR DE GEMEENTEN

A. ALGEMENE INSTRUCTIES

1. De totstandkoming van de gemeentebegroting
 - 1.1. Tijdige behandeling in de gemeenteraad
 - 1.2. Doorzending naar de toezichhoudende overheid
 - 1.3. Het exemplaar voor statistische verwerking van financiële informatie uit begrotingen en rekeningen
 - 1.4. Het model van de begroting
 - 1.5. Bij de begroting te voegen bijlagen
 - 1.5.1. Overzicht van de tabellen bij de begroting
 - 1.5.2. Het meerjarig financieel beleidsplan
 - 1.5.2.1. Inhoud van het meerjarig financieel beleidsplan
 - 1.5.2.2. Het gebruik van prognoses in plaats van begrotingsramingen voor het inschatten van de financiële evolutie
 - 1.5.3. Het verslag bedoeld in artikel 96 van de Nieuwe Gemeentewet
 - 1.5.4. Het advies van de begrotingscommissie
 - 1.5.5. Het ontwerp van milieujaarprogramma
 - 1.5.6. Advies van de raden voor cultuurbeleid
 2. Begrotingswijzigingen
 3. Administratief toezicht op de gemeentebegrotingen
 - 3.1. Uitoefening van het algemeen administratief toezicht
 - 3.2. Tegensprekelijke procedure in geval van schorsing

B. BIJZONDERE INSTRUCTIES

1. De fondsen

1.1. Het Gemeentefonds

1.2. Het Investeringsfonds

1.3. Het Stedenfonds

2. Fiscaliteit

2.1. Goedkeuring en doorsturing van de aanslagvoeten

2.2. De aanvullende belasting op de personenbelasting

2.2.1. Raming van de opbrengst

2.2.2. Wijzigingen van de aanslagvoet voor de aanvullende personenbelasting

2.2.3. Dienstjaar = aanslagjaar

2.3. De opcentiemen op de onroerende voorheffing

2.4. De compensatie voor de derving van de opcentiemen op de onroerende voorheffing

2.5. Heffing ter bestrijding van de leegstand en verkrotting van gebouwen en woningen

2.6. Het kadastraal inkomen als berekeningsgrondslag in gemeentebelastingen

3. Dividenden

4. De uitgaven van de gewone dienst

4.1. De personeelsuitgaven

4.2. De werkingskosten

4.3. De overdrachten

4.3.1. De bijdrage aan het O.C.M.W.

4.3.2. De ziekenhuistekorten

4.3.3. De gemeentelijke dotatie aan de politiezone

4.3.3.1. Raming van de gemeentelijke dotatie : overeenkomst tussen de politiebegroting en de gemeentebegroting

4.3.3.2. Overleg

4.3.3.3. Meerjarenplan voor de politiezone

4.3.4. Subsidies aan gemeentelijke v.z.w.'s

4.3.5. Subsidies aan private verenigingen

4.4. De schulduitgaven

4.4.1. De leningen

4.4.2. Het exploitatieverlies van de intercommunale verenigingen

4.5. De overboekingen van de gewone naar de buitengewone dienst

5. De buitengewone dienst en de opbrengsten verkoop Telenet

6. Opbrengsten Cross Border Lease

III. INSTRUCTIES VOOR DE MEERJARENPLANNEN EN DE BUDGETTEN VAN DE OPENBARE CENTRA VOOR MAATSCHAPPELIJK WELZIJN

1. Meerjarenplan

1.1. Vorm

1.2. Inhoud

De strategische nota

De financiële nota

1.3. Procedure

O.C.M.W.'s die voor de eerste maal een meerjarenplan opmaken

O.C.M.W.'s die al over een meerjarenplan beschikken

2. Het budget

2.1. Vorm

2.2. Inhoud

2.3. Procedure

3. Partnerschap

3.1. De budgetcommissie

3.2. Het overlegcomité

IV. GEMEENSCHAPPELIJKE INSTRUCTIES VOOR GEMEENTEN EN O.C.M.W.'S

1. Personeel

1.1. Toepassing van de sectorale akkoorden voor het lokale personeel

1.2. Evolutie van de personeelsuitgaven

2. Pensioenen

3. De werkingskosten

4. Het Gemeentefonds

5. De schulduitgaven

V. SLOTBEMERKINGEN

Bijlage 1 : CONTROLELIJST VOOR DE GEMEENTEN

Bijlage 2 : EVALUATIE BESTANDEN BEGROTINGSREKENING 2001